

פנינו הצדיקים

פ"נ
 נאון ישראל ותפארתו
 טומת תודו והדרו
 איש אלקי קדוש יאמר לו
 דמיטמרו גליין ליה
 הר מני היכלא קדישא
 דהבעש"ט הקדוש ויעזב"י
 ה"ה הנאון הקדוש
 מוהרר גדליהו וצוקלעה"ה
 אב"ד בק"ק מירופאליא ואוסטריפאליא
 ואח"כ אב"ד פה ק"ק ליניץ יע"א
 קו הרכ' ר' יצחק זצ"ל דיין בעיר פולנאה
 ולב"ע בב"ט כסלו חקס"ד לפ"ק
 ה'נצ"ה
 שוקם על ידי ארטונג צדיקים
 ירושלים

איש לא ידע
 אח יום קבורתו
 מה נטמן
 החכם השלם
 בעל נסים
 כמהרר
 אברהם ואזנא
 חנצ"ה

לעדכונים, ברכות מזל טוב והודעות - שלחו ל: 054-8410475 | HB0548410475@gmail.com

24 שעות ללא פרסומות. ללא חדשות. ללא פוליטיקה.

מיטב השידורים
מגדולי הרבנים

האזינו לשידור החי | באפליקציה | 03-3782000 | www.radio2000.co.il

במיל: 054-8410475, דוא"ל: HB0548410475@gmail.com

הגאון הרב שלמה דוד כהנא רבא זצ"ל - נולד בשנת ה'תרכ"ט (1869) ביאנובה שליד קובנה. למד בישיבת וולוז'ין מגיל 17. לאחר נישואיו נסע ללמוד בכולל הפרושים בקובנה ונסמך לרבנות בידי רבי יצחק אלחנן ספקטור. בשנת ה'תרנ"ה (1895), חזר לוורשה והתמחה אצל חמיו בהוראת הלכה לציבור. התמנה כמו"צ רשמי בבירה הפולנית ונעשה לאחד הרבנים המקובלים בעיר.

לאחר מלחמת העולם הראשונה היה מראשי הפעילים לכינון אגודת הרבנים בפולין. פעל לצד הגאון ר' חיים עוזר גרודז'נסקי בדאגה ליהדות רוסיה תחת השלטון הסובייטי. שימש כיו"ר הלשכה המרכזית לתקנת העגונות שעל יד אגודת הרבנים בפולין. התיר עגונות רבות לאחר מלחמת העולם הראשונה. היה פעיל בגיוס כספים עבור הקמת ישיבות בוורשה וברחבי פולין. החזיק ישיבה משלו בבית הכנסת והעביר בה שיעורים מדי יום ביומו.

במהלך מלחמת העולם השנייה התיר עוד כ-3,000 עגונות. מעולם לא אירע שהבעל חזר בחיים, לאחר מכן. הצליח בחסדי שמיים להימלט בשנת ה'ת"ש (1940), בראשית הכיבוש הנאצי בוורשה, והגיע לארץ. בשבועיים הראשונים לאחר שהגיע לארץ ישראל, התמנה כנשיא איחוד הרבנים יוצאי פולין. בהמשך שימש כרב האשכנזי של הרובע היהודי. בשנת ה'תש"ד (1944) ייסד בעיר העתיקה את 'ישיבת ההוראה' ולצדה כולל אברכים. נפטר ביום שישי, כ"ז כסליו ה'תשי"ד (1953). חי כ-84 שנים. ציונו בבית הקברות בסנהדריה.

אביו: ר' בן ציון-חיים. **אשתו:** מרת אסתר (בת ר' שמואל זנוויל קלפפיש ראב"ד ורשה. היתה פעילה עבור צורכי הציבור ועמדה בראש מוסדות הקהילה היהודית בעיר). **בנו:** הרב ד"ר שמואל זנוויל (מנכ"ל משרד הדתות). **מרבתי:** ר' חיים הלוי סולובייצ'יק, ר' נפתלי צבי יהודה ברלין (הנצי"ב מוולוז'ין).

רבינו הרבה להתעסק בסוכתו. כל מי שבא לירושלים בימי החג, היה נכנס לסוכת הרב בדרך לכותל המערבי. בליל החג הראשון אחרי הסעודה היה יושב כל הלילה בסוכה בחשכה עם שניים מתלמידיו ומשוחח עימם בדברי תורה. כשרצו להעלות אור בתוך הסוכה או להכניס אוכל- לא הרשה. הדבר היה תמוה, מכיוון שהלילה הראשון של האושפיזין שייך לאברהם אבינו, שמידתו היא הכנסת אורחים ביד רחבה. כשנשאל על כך, השיב שזוהי בחינת התייחדות של הודיה לה' על נס, שאירע לו בעמק הבכא, בזמן פלישת הנאצים לוורשה.

וכך הרב סיפר: בראשית שנת ה'ת"ש פרצה המלחמה. בגלל ההרעשות והאיפול לא היה אפשר להתחיל במוצאי יום הכיפור לבנות את הסוכה. גם הימים שבין יום כיפור לסוכות לא היו כשרים לכך. אמנם ההרעשות פסקו, אבל נכנסו הנאצים לעיר והוסיפו חורבן. הם התנפלו על יהודים ברחובות והוציאו אותם בכח מבתיהם. אנשים הסתגרו בבתיהם ופחדו מקול עלה נידף.

באותם הימים הרב היה מוטרד, כיצד יוכל לקיים את מצוות סוכה וארבעה המינים. היה אתרוג אחד בלבד בבית ר' משולם קמינר, הממונה על בית העלמין שבוורשה. הקמת סוכה בגלוי במרפסת שלצד הרחוב, הייתה מסוכנת ועלולה להתפרש כהתגרות ברשעים, שהשתלטו על העיר. אולם הרב שמצוות סוכה היתה משאת נפשו, לא נכנע למצב. הוא כיתת את רגליו מחורבה לחורבה, עד שמצא פינה נסתרת שכשירה להקמת הסוכה. הרב בנה את הסוכה, וסביבה תלה סדינים רבים, כדי שהסוכה לא תיראה מבחוץ.

בלילה הראשון של החג הרב ישב עם שניים מתלמידיו בסוכה. הוא קידש על שתי פרוסות לחם ושוחח בלחש בדברי תורה. בחוץ שררה דממת מוות. כולם היו סגורים בבתיהם ומדי פעם נשמעו יריות. כל תנועה קלה וכל שכן יציאה החוצה, אפילו לחצר, הייתה כרוכה בסכנה. הרשעים נהגו להתחבא ולארום לכל תנועה חשודה. אוי לו, למי שנפל בידיהם.

אמר הרב באותה שעה: "תמיד שאלתי את עצמי, באיזו מידה מקיימים את שמחת החג בשלימות לשם מצווה. ברם, הנה כשהסוכה ריקה מכל, ועוד אימת מוות מכרסמת בלב, ועם כל זאת אנחנו מתאמצים להכניס שמחה בנפשינו. שמחה, שאינה תלויה בשום דבר אלא ממש לשם קיום המצווה. זו היא שמחה של מצווה, שאין למעלה הימנה. זהו פירוש הפסוק, 'וְהֵייתָ אֶךְ שִׂמְחָה' - שמחה לשם שמחה בלבד".

דרכם של הנאצים בתחילת הכיבוש היתה 'לבקר' בבתי הרבנים. הם היכו, עינו ולקחו למרתפי העינויים, כדי לשלול מהעם את מנהיגיו ולהטיל אימה על הכל. באותו לילה באו לבית הרב. באמצע הלילה נשמעו יריות, שהחרידו את כל הסביבה. הם הסתערו כמטורפים על מבואות הבתים. מיד אחרי זה רעמו הלמות פרא על הדלתות בקתי הרובים וצריחות אימות: "לפתוח! לפתוח!".

בחיל ורעה הרבנית פתחה את הדלת. הם התפרצו בצעקות: "היכן הרב הארוך?". היא לא הצליחה לפצות את פיה. אחד הרשעים דרך את אקדחו ושם אותו בין עיניה. היא השיבה: "הוא נעלם בימי ההפצצות ואיננו". הם השתוללו והיכו באגרופים את האנשים הנמצאים בבית. הם חיפשו בכל החדרים וכשלא מצאו את הרב, רשמו בפנקס: "נעלם". בימי ההרעשות והמנוסה מהעיר, אנשים רבים נעלמו, לכן, הרשעים לא ראו כל סיבה לפקפק בתשובה, שהרב נעלם. הם רשמו לפניהם, שמעתה מיותר לחפש אחריו.

באותה שעה, הרב ישב בסתר סוכתו בפינת החצר השלישית. הוא שמע מרחוק את השריקות, היריות והצעקות, אבל לא ידע, שכל זה מכונן אליו, שאותו הם מחפשים. הוא ישב עם תלמידיו ועסק בענייני מצוות שמחה: האם אפשר לשמוח במצוות שמחת חג על טהרתה, בה בשעה, שהכל מסביב שרוי בצער וייסורים? למרות החושך האור קרן מפניו, ועיניו נהרו בנר מצווה ותורה אור. רק **בבוקר נודע לו הדבר**, וכשעלה לתורה בירך ברכת הגומל. **מאז שם לו לחוק, שבכל שנה בלילה הראשון של חג ישב ער בתוך סוכה אפלה להגות בתורה עם תלמידיו.** הרב זכה לקיים את מנהגו גם בירושלים עיר הקודש.

הגאון החסיד המקובל הרב רפאל משה לוריא זצ"ל- נולד בטבריה בר"ח אב ה'תרצ"ו (1936). נקרא ע"ש דודו הגדול ר' משה קלירס (אב"ד טבריה). בצעירותו למד בת"ת 'אור תורה' בטבריה. בשנת ה'תש"י (1950) עבר ללמוד בירושלים בישיבת 'בית אברהם' סלונים. משחר נעוריו התבלט כעילוי מופלא ומתמיד עצום. לאחר נישואיו המשיך ללמוד תקופה בישיבת 'בית אברהם', לאחר מכן למד בכולל שע"י ישיבת 'מיר', ובכולל 'מקור חיים' של הרב ברוך יצחק לוי זצ"ל, ובכולל 'איתרי' של הרב אליפנט. בעשור הראשון לאחר נישואיו סבל מאוד מדוחק רב ודקדוקי עניות. בשנים ההם מסר שיעורי תורה ביישובי עולים ככפר אוריה וצלפון.

בשנת ה'תשכ"ז (1967) בהיותו כבן שלושים מונה כראש ישיבת 'פלגות ראובן' בירושלים. בסוף שנות ה-80 לאחר שנסגרה הישיבה השקיע את מעייניו בתורת הקבלה ובכתבי האר"י הקדוש. הוא הצטרף לישיבת המקובלים 'שער השמים' ונעשה לאחד מראשיה, ומסר שם שיעורים למעלה מעשרים שנה. בשנת ה'תשמ"ט (1989) עבר ניתוח מעקפים מסובך ממנו יצא בנס. אז הורה רבו ה'נתיבות שלום' זיע"א להוסיף את השם רפאל.

גאון בנגלה ובנסתר ובכל מכמני התורה. מגדולי המקובלים בדורנו. עמל ויגע בתורה בכל כוחותיו. שקדן, עילוי, ומחדש עצום. עבד ה' מופלג ביגיעה עצומה במסירות נפש. דבק כל ימיו בעבודת התפילה ע"פ דרך החסידות. תמך בסכומים הגונים בת"ח עניים בדרך של כבוד בהסתר שלא ידעו המקבלים מהו מקור התמיכה ואף משפחתו לא הייתה מודעת לכך. מופלג בצניעותו ובריחתו מהכבוד. חכימא דיהודאי, חריף ושנון אף במילי דעלמא.

מדי בוקר התפלל במניין ותיקין כותל ועימו רשימת שמות הזקוקים לישועה עבורם התפלל והם נושעו. היה חולה לב במשך שנים רבות. בשנותיו האחרונות פתח כולל לאברכים 'פרי הארץ' ע"ש הרה"ק רמ"מ מויטבסק, ע"מ שיהיו שקועים בעמלה של תורה ללא דאגות וטרדות פרנסה. נפטר מאירוע מוחי ברחבת הכותל המערבי, שם נהג להתפלל מדי בוקר עם הנץ החמה. נפטר ב-כ"ז כסליו ה'תש"ע (2009). חי כ-73 שנים. ציונו בהר-הזיתים.

אביו: ר' מרדכי יחיאל (חסיד סלונים). **אימו:** מרת שרה שושנה. **אשתו:** מרת נחמה (בת ר' מרדכי לידר). **מאחיו:** הגאון ר' ישראל (מח"ס 'נתיבי ישרון'), הגאון ר' מאיר (ראש כולל 'חלקת יעקב' וראש ישיבת באבוב). **מרביתו:** האדמו"ר מסלונים ר' שלום נח ברזובסקי זצ"ל (בעל 'נתיבות שלום'), הגרא"י פינקל זצ"ל והגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל והגר"נ פרצוביץ. היה בידידות עזה עם הגאון ר' חיים קרייזוירט זצ"ל מאנטוורפן שהעריצו ביותר. **חברותו:** הגאון ר' אברהם יעקב זלזניק זצ"ל, הגאון ר' שמואל אורבך, הגאון ר' מיכל זילבר, הגאון ר' יוסף ספינר, האדמו"ר מתולדות-אהרן, והאדמו"ר ר' שמואל ברזובסקי מסלונים. **מתלמידיו:** הגר"ר מרדכי חברוני זצ"ל, הגר"ר פנחס פרידמן מבעלזא, הגר"ר משה שיינברגר. **בניו:** ר' יוסף ור' שלמה. **חתנו:** הגאון ר' יהודה לייב קלירס (מג"ש בישיבת סלונים). **מספריו הנדפסים:** כ-63 ספרים מביניהם: **אסיפת שיעורים** (שיעורים מישיבת 'פלגות ראובן')- על מסכתות בש"ס **אבני שוהם** (סוגיות בש"ס ובהלכה בנושאים שלא דשו בהם הישיבות)- על מסכתות בש"ס **בית גנזי- על התורה והמועדים**, על התפילות החודשים והמגילות, ע"פ דרך החסידות והסוד. לאחר פטירתו נדפסו שני כרכים מספריו על ענייני א"י ועוד כשישה מהם עדיין בכתובים.

פעם אחת סיפר רבינו איך זכה להתעלות. יום אחד ניגשה אליו אחותו ושאלה: "משה, גדלנו באותו בית, חיינו ביחד, איך אתה התעלית זכית להגיע לכאלה דרגות גבוהות ביגיעת וידיעת התורה, מאין שאבת את העוצמות הגדולות הללו?". והוא ענה לה: "אתם ישנתם, ואני הייתי ער..." ומעשה שהיה כך היה: מדי יום היה האב משאיר אצל האימא סכום כסף קטן, שיספיק לכלכלת הבית לאותו יום, אך יום אחד לא היה בידי האב אף לא פרוטה לפרטה והוא נאלץ לצאת לעבודתו, ללא שיהיה לו איך להחיות את ביתו וילדיו.

בערב חזר האב מתחנת הקמח, הילדים כולם כבר ישנו וגם הילד רפאל מוישה שכב במיטתו אך הוא עוד לא נרדם והיטה אוזן לשיחת הוריו, הוא שומע איך האבא שואל: "איך הסתדרתם ללא אוכל?". השיבה האם: "לא הסתדרנו, הילדים הלכו לישון רעבים, הם שתו הרבה והלכו לישון". "אבל בכל זאת", היקשה, "איך בכל אופן הסתדרת?" ואז אמרה האם: "בנו רפאל משה חזר מהת"ת והביא עימו פתק מהמלמד שהוא שאל בכיתה קושיא כל כך חמורה עד שגם למלמד עצמו לא הייתה תשובה, והפתק הזה החייה את נפשותינו! כל כך שמחתי מהצלחה של בנינו בתורה עד שהיום כולנו אכלנו קושיא, שתינו קושיא, והילדים הלכו לישון עם הקושיא... גם אני כל כך מלאה מאושרת ושבעה מהקושיא של רפאל מוישה, שאני לא צריכה לאכול!". וסיפר רבינו לאחותו: "באותו לילה לא עצמתי עין, בכיתי כל הלילה משמחה והתרגשות זה מה שדירבן אותי להתעלות וללמוד בהתמדה רבה ולמסור את כולי אל התורה הקדושה".

יפר הגה"ח המקובל ר' יצחק משה ארלנגר עובדה, ששמע מאביו שרבינו סיפר לו, שבעת שהוציא לאור את ספרו 'אסיפת שיעורים' על מסכת ב"ק (סטנסיל) הביאו לפני הגאון ר' חיים שמואלביץ שהעריכו מאוד, כשקיבל הגר"ח את הספר לידיו דפדף במרוצה בכמה קטעים, אך כשהגיע לאחד הסימנים (סימן ד' בנדפס), התחיל לעיין היטב מהתחלה עד הסוף, כשסיים שאל את רבינו: "באיזה אופן הגעת לחידוש נפלא זה?". שאלו רבינו: "מדוע דווקא על סימן זה ולא על סימנים אחרים?", אך הגר"ח התעקש לשמוע על סימן זה. השיב ר' משה, שבעת שאחד מבני משפחתו עבר ניתוח מסובך, באותם שעות התיישב בביהמ"ד, סמוך לבית הרפואה, והשקיע את כל מעייניו ברמב"ם קשה (בגדרי חיובי עבד ואמה). וחשב, אולי ימשיך רפואה על ידי כוח התורה. וכך בשיא המתח פרש והלך לו לבית מדרש סמוך וצלל למשך כארבע שעות בעומקה של סוגיא תוך שכחה מוחלטת מכל הסובב, ובאותם שעות האירו והתחדשו אצלו אותם חידושים שנדפסו בסימן ההוא, וכשחזר לביה"ח התבשר על הצלחת הניתוח. כששמע זאת הגר"ח הגיב בהתפעלות: "דע לך שכבר ארבעה דורות! עמלו גדולי האחרונים לתרץ רמב"ם זה ולא עלה בידם, ואילו אתה בכוח יגיעתך זכית לסייעתא דשמיא והצלחת".

הצדיק רבי ניסים נעים זצ"ל - נולד בשנת התרפ"ד (1923) בעיר מדינן שבדרום תוניסיה. כבר כשהיה נער שקד על התורה הקדושה. בגיל 18 נבחן אצל גדולי הדור ובראשם הגאון רבי משה כלפון הכהן זצ"ל ראב"ד ג'רבה על הלכות שחיטה בפועל וקיבל הסמכה לשחיטה ומילה וזכה למול תינוקות רבים. בגיל עשרים שנה נלקח לחתן אצל הגאון ר' מיקיץ שלי. הרביץ תורה בתלמידים במשך שבעים שנה.

חכמי הדור הזכירו אותו בתואר "**החכם השלם השוחט ובדוק**". כאשר עלה לארץ הקודש, גר בהתחלה בישוב שלומי בסמוך לחמיו. לאחר מכן עבר לגור בעיר נתיבות. שימש כחזן ותוקע בבית הכנסת הגדול בעיר. זכה לקירבה מיוחדת מהרב של נתיבות הגאון ר' רפאל כדיר צבאן. נפטר לבית עולמו בחג החנוכה ב-כ"ז כסליו התשע"ז (2016). חי כ-94 שנים. ציונו בבית העלמין בנתיבות. הותיר אחריו חלל עצום בקרב תלמידיו ומאז העיר נתיבות אינה כפי שהיתה.

אביו: ר' פראג'י. **אימו:** מרת עזיזה. **אשתו:** הרבנית רחל רחימה (בת מרן הגה"ק רבי מיקיץ שאול שלי). **ילדיו:** ארבעה עשר בנים ובנות- שבעה בנים ובנות נפטרו לו בחייו רח"ל. **חתנו:** הרב חי הכהן (מרבני עדת תוניסה בירושלים). **מרבתי:** הגאונים רבי חומאני עלוש ורבי מיקיץ שלי (מגדולי רבני ג'רבה. מח"ס 'כרמי שלי'), רבי דידי הכהן. **מתלמידיו:** העמיד תלמידים הרבה בחו"ל ובארץ הקודש. **מספריו:** חידושו התפרסמו בירחון 'הירח' שהיה יוצא לאור בג'רבה.

זהירותו המופלגת של רבינו במלאכת השחיטה היתה לשם דבר. רבים היו נוהרים לפתחו מכל המושבים בסביבה כדי שישחט בשבילם. פעם אחת בא לפניו יהודי שביקש ממנו לשחוט לו כבש. רבי ניסים ראה בעת השחיטה כי יש סירכה בריאה (דבר שהוא אסור לדעת מרן הבית-יוסף. אולם לדעת האשכנזים מותר לאכול). היהודי שראה כך אמר לרבי ניסים: "לא נורא, אני אוכל את הכבש".

רבינו ראה שאותו יהודי מזלזל בדעת מרן ועומד לאכול ח"ו המשיך כאילו לבדוק את הכבש ועשה בו נקב שפוסל לכל השיטות. לאחר מכן אמר לו: "טוב, אבל יש פה פסול לכל השיטות ולא תוכל לאכול מזה, אבל אל תדאג. קח כסף ותקנה לך כבש נוסף".

עיקר מעשיו היו בלימוד. תפקיד שהתחיל בו עוד כשהיה בחו"ל בעיר מדינן, בעצת חמיו הגאון רבי מיקיץ זצוק"ל. בהתחלה לימד את התלמידים בישוב מעגלים ליד העיר נתיבות. אם היה תלמיד שלא היה מגיע ללימודים, רבי ניסים היה הולך לבית הורי התלמיד ושואל אותם: "האם הבן לא הרגיש טוב?" וכדומה. לאחר מכן היה מלמד את הילדים בבית הכנסת הגדול בנתיבות. יש לציין, כי רבינו עד יומו האחרון מעולם לא פספס אף יום. גם בגילו המופלג ישב ללמד ילדים צעירים והשתעשע עימם על מנת להמתיק להם את הלימוד.

מקורבו ר' יעקב הרוש הי"ו סיפר כי פעם אחת בימי הסליחות הרב השכים כהרגלו לפנות בוקר ועמד מחוץ לביתו לחפש מונית שתיקח אותו לבית הכנסת הגדול. השעה התאחרה ושום רכב לא הגיע בשעה זו באיזור. בנתיים ר' יעקב חלם שהרב קורא לו להגיע אליו ואומר לו שהוא מחכה לו. ר' יעקב התעורר ובהלה ירד לבדוק מה קורה עם רבי ניסים. כשראה את הרב עומד בחוץ ממתין למונית, מיד לקח אותו ברכבו לבית הכנסת.

עוד סיפר ר' יעקב הרוש מקורבו, כי בהתחלה לא היה לו בנים כי אם בנות. בשנה האחרונה לחייו של רבינו אשתו של ר' יעקב עדיין לא היתה מעוברת. פעם אחת כשר' יעקב היה אצל רבינו, אמר לו ר' ניסים: "אל תדאג, הפעם יהיה לך בן". מדברי רבינו לא נפל דבר. נולד לו בן אחרי בנות רבות.

מסופר כי פעם יהודי ביקש ממנו עזרה כספית ור' ניסים נתן לו סכום כסף גדול. אחד ממקורביו שאל אותו לפרש הסכום הגדול. ר' ניסים השיב לו 'ולדבקה בו' שצריך להידיבק בדרכיו של הקב"ה - מה הוא רחום אף אתה רחום...

ר' אליהו שלום בוקובזה בנו של ר' נתן בוקובזה זצ"ל סיפר, כי הוא זוכר שבילדותו כשלמד אצל ר' ניסים, היו מדברים שהוא כנראה יודע את כל התורה כולה בע"פ. בלימוד היו יושבים מול ספרים פתוחים ואילו ר' ניסים היה יושב ללא שום ספר, מגיה ומתקן את הילדים. הכל בע"פ בלי שום ספר.

מעשה מופלא אירע בעת פטירתו של רבינו כאשר אנשי החברה קדישה רצו לקבור אותו במקום מרוחק ולא לצד רעייתו הרבנית שנפטרה עשרים שנה קודם. מאז שרעייתו נפטרה בית העלמין הלך והתרחב עשרת מונים. היה צריך לקבור אנשים נוספים בבית-העלמין ומטבע הדברים קברים רבים נוספו. כשהלכו לבדוק האם אפשר למצוא קבר פנוי שקרוב לצד קברה של רעייתו, גילו כי נותר באופן פלאי מקום אחד פנוי לצידה, למרות שהכל מסביב היה מלא קברים, ויהי לפלא בעיניהם - וקברו את רבינו לצד רעייתו. בחייהם ובמותם לא נפרדו. (החומר באדיבות מכון 'ממלכת כהנים')

הצדיק הרב יוסף מלכה זצ"ל - נולד בשנת ה'תרט"ו (1854) בעיר מראכש שבמרוקו. גדל והתחנך אצל גדולי הרבנים בתקופתו. עוד כשהיה צעיר לימים שקד על התורה הקדושה ולמד קבלה. לא פעם עזר בבעיות שונות שהתעוררו בעיר. לאחר מקרה שרבינו עזר לגויים הוא נאלץ להתחבא מחשש שירצחו אותו. לאחר מכן ברח ל;אלג'יר ושם קבע את מקומו. היה בקשר עם גדולי הדור ממשפחות פינטו אבוחצירא ועוד רבנים גדולים אשר ידעו את גודל מעלתו. לא פעם רבינו ערך ביקורי חטף במרוקו. בביקוריו היה יודע לעצור את המגפות שפרצו במרוקו. שם הנחה את ראשי הקהל של אותה קהילה אלו פעולות רוחניות עליהם לעשות על מנת שתיעצר המגיפה.

לאחר מכן עלה לארץ. בהתחלה הוא הגיע למגדל העמק בראשית דרכה. מיד כשהגיע תושבי העיר שרובם נמנו מיוצאי צפון אפריקה הבינו את הזכות שנפלה בידם. ניסים רבים חולל הצדיק כולל להקים נער נכה על הרגליים שצעד עד יומו האחרון. שימש כסופר ודיין. כתב כשמונים ספרי תורה. רבינו האריך ימים. נפטר ב-כ"ח כסליו ה'תשכ"ה (1964). חי כ-110 שנים. רבים גם היום זוכים לראות ניסים על ציונו. רחוב במגדל העמק נקרא על שם הצדיק.

אביו: רבי יעקב. **אימו:** מרת שמחה.

שמו של רבינו התפרסם כפועל ישועות גם אצל הגויים. פעם אחת הגויים פנו לרבינו וביקשו ממנו עזרה. הם סיפרו כי לפני חודשים היה שוד ובמהלכו גנבו זהב וכסף. למרות מאמצים עצומים שם עשו כדי לאתר את מקום המחבוא של הגנבים הם לא הצליחו למצוא. בצר להם הם פנו אליו כדי שייטיע להם למצוא היכן המטמון הוסתר. רבי יוסף נאות לעזור והתחיל להתפלל תוך שהוא עושה כוונות שונות.

בעודו עומל בתפילה רבי יוסף צפה ברוח קודשו שאנשי החוק חומדים לעצמם את הזהב והכסף. אם יגלה להם היכן מקומו- הם יהרגו אותו חלילה ואם לא יגלה להם- אז יאשימו אותו בשיתוף פעולה עם הגנבים. רבי יוסף פתח מיד בריצה לעבר מטע זיתים שהיה סמוך, אמר מספר מילים בקבלה וגזע העץ נפתח. הצדיק נכנס והגזע נסגר חזרה. כל החיפושים של הרשעים למצוא את רבינו עלו בתוהו.

רבי יוסף מחשש לחייו נשאר בתוך העץ עד עלות השחר ואז חזר לביתו. אנשי החוק כעסו על בריחתו והחליטו להתנכל לו ולהעליל עלילה כדי להענישו. באותו יום רבי יוסף החליט כי אסור לו להישאר יותר במרוקו מחשש לחייו. הרב ארז חפציו ויצא לכיוון אלג'יר.

רבינו הגיע למגדל העמק בראשית דרכה. מיד כשהגיע לשם תושבי העיר שרובם נמנו מיוצאי צפון אפריקה הבינו את הזכות הגדולה שנפלה בידם. בבתקופת הצריפים בראשיתה של מגדל העמק התגורר שלמה סבג ז"ל שהיה משותק עוד מלידתו. כל הניתוחים שעבר לא הועילו. אביו אבנר היה נושא את הבן על ידיו או על כתפיו לכל מקום. למרות מגבלותיו הנער שלמה היה פיקח וחברותי מאוד ואהוב על שכניו וחבריו.

אחד משכניו לצריף היה נכדו של רבי יוסף מלכה. מדי יום היה רואה את מצבו של חברו וליבו נחמץ בקרבו כל פעם מחדש. יום אחד החליט לעשות מעשה. הוא ניגש לסבו (רבינו) ותיאר בפניו בצבעים קודרים את הצער של שכנו וחברו האהוב. רבינו פנה לנכדו והבטיח לסייע לנער הנכה. למחרת בבוקר רבינו הגיע אל הצריף וביקש להשאיר אותו עם הנער שלמה לבד. לאחר כשלוש שעות נשמע קולו של הצדיק פונה אל הנער בקול רם: "עכשיו תקום ותלך על הרגליים!". למרות התהיות של השומעים דלת הצריף נפתחה והנער שלמה יצא אל בני משפחתו כשהוא הולך על רגליו. דמעות של שמחה מילאו את עיניהם של כל הנוכחים. הנער צעד על רגליו מאותו היום ועד יומו האחרון ללא כל בעיות בהליכתו.

לאחר פטירת הצדיק לקראת תום ימי השבעה כנהוג על פי ההלכה יש להקים מצבה. אל בית העלמין שני פועלים הגיעו מחוץ לעיר כדי להקים את המצבה על קברו. אבל הם התקשו במציאת הקבר. לאחר זמן מה הם התייאשו והחליטו לעזוב את המקום. לאחר שניות אחדות משום מקום ישיש מלא הוד והדר פניו כפני מלאך ה' לבוש בלבוש אותנטי של צדיקי מרוקו ומקל בידו הופיע פונה אליהם: "מה אתם מחפשים?". הם ענו לו: "כמעט חצי שעה שאנחנו מחפשים את קברו של רבי יוסף מלכה ולא מוצאים אותו".

הישיש סימן להם במקלו את מקום הקבורה ונעלם מול עיניהם. מבוהלים עד עמקי נשמתם הם פנו לאחראי בית העלמין. הם סיפרו לו מה קרה איתם. הוא הראה להם תמונות של הרבנים הקבורים במקום. הם לא זיהו את אותו ישיש. כאשר הגיעו לבית של רבי יוסף מלכה וראו את תמונתו בכניסה מיד פתחו בקריאה נרגשת: "זה הוא, זה הוא!". אחד מהם התעלף מהתרגשות. ביום השנה הראשון לפטירתו פרצו מים מתחת לקברו מבין לוחות השיש. עובדי מקורות נותרו משתאים מאחר והם ידעו שאין שום קו של מים שעובר בסמוך לקברו.

פעם אחת קברו של רבינו עלה באש. לאחר כיבוי השריפה נמצאה במקום תמונה לא צנועה. במקרה אחר אחזה אש בשערות ראשה של אישה שנכנסה לקברו עם שיער פזור כאשר ראו בבירור ששערה בוער אבל לאחר מכן כשבדקו את השיער נעלמו סימני השריפה לחלוטין.

רבינו זכה לכתוב כשמונים ספרי תורה בחייו. היה נחשב כמומחה גדול בספרות הס"ת. פעם אחת ביום שבת כיבדו את רבינו לעלות לתורה. באמצע הקריאה רבינו הפסיק והכריז: "ספר התורה פסול ויש לתקנו". אנשי ביה"כ, הגבאים, מביני עניין שנכחו במקום לא הצליחו להבחין בטעות שנמצאה בספר. ביום ראשון נשלח ספר התורה אל סופר סת"ם שכתב אותו בירושלים. סופר הסת"ם החליט לפנות אל רבה הראשי של ירושלים שהיה מיוצאי מרוקו. הרב הראשי שהבחין בטעות היה המום ונפעם ואמר: "הרב שהבחין בטעות צריך להיות עילוי מיוחד במינו. רק בודדים היו מסוגלים להבחין בטעות הזו. קחו אותי אליו". לא עבר זמן רב והרב הראשי לירושלים הגיע למגדל העמק לביתו של רבינו. הוא נישק את ראשו וישב עימו ארוכות כאשר הם מחליפים זכרונות ורשמים על בני משפחה וגדולי ישראל ממרוקו.

הרב שלמה הכהן זצ"ל מוילנה - נולד בוילנה בשנת ה'תקפ"ח (1828). מילדותו נודע בשקדנותו המופלאה. לא מש מאהלה של תורה נודע כעילוי מגיל צעיר. עוד בהיותו כבן שנים עשרה שנה החל להתכתב עם גדולי דורו, והללו נבאו לו עתיד מזהיר. בשנת ה'תרכ"ה (1864) נתמנה כאב"ד ומו"צ ראשי בוילנה, ובכהונה זו שימש יותר מארבעים שנה עד יום פטירתו (מן העניין לציין, שמאז ימיו של הגאון מוילנה עד ימי רבנו לא כיהן בוילנה רב, ואת העיר הנהיגו "אב בתי דין" בלבד). שימש כראש הישיבה בוילנה עד שנת ה'תרנ"ב. שמו הלך לפניו, ושאלות הלכתיות הופנו אליו מכל תפוצות ישראל, עד שנעשה לאחד מגאוני ההוראה בדורו. מאות מחברי ספרים פנו אליו לבקש הסכמתו על ספריהם, אולם רבנו לא היה מסתפק לתת הסכמתו בראיה בעלמא, **אלא היה עובר כמעט על כל הספר, והיה מצרף להסכמה גם הערות וחיידושים**. לפלא הייתה מהירות ההשגה שלו להעיר על כל ספר, שבא לידו ובכל מקצוע בתורה. גאון אדיר. בעל חסד מופלא. ענוותן. בנר חמישי של חנוכה כתב חיידושי תורה ולפתע לא חש בטוב. בני הבית נזעקו לקרוא לרופא. בינתיים ביקש מבתו שתביא מהחדר השני את המחברת והעט כיוון שעומד הוא באמצע כתיבת חיידושי תורה. כשחזרה אליו כבר יצאה נשמתו בטהרה. נפטר ב-כ"ט כסליו ה'תרס"ו (1905). חי כ-78 שנים. ציונו בוילנה.

אביו: ר' ישראל משה (שימש כדיין בבית-הדין הרבני של וילנה והיה מופלג בחסידות ופרישות, ממשפחת עלי הכהן). **בנו:** ר' אברהם יעקב (ישב על כסא אביו). **מחנתיו:** ר' אהרן מרקלס (דיין בוילנה), ר' אשר ברקמן (מו"ץ בוילנה), ר' נחום גרינהויז (אב"ד טראק), ר' יהודה לייב דון יחיא (אב"ד צ'רניגוב ושקלוב ברוסיה), ר' מאיר קרליץ (אחיו של ה"חזון איש" ורבה של לחוביץ) ור' חיים שמעון טאפ (דיין בוילנה). **מרבותיו:** אביו, ר' ישראל משה. אחיו, ר' בצלאל (בעל "ראשית בכורים" על הש"ס - למד אצלו תורה, משנה וגמרא). ר' יצחק שירווינט (מגדולי הרבנים בוילנה, אצלו למד רבנו בעומק העיון את שולחן ערוך חלק 'חושן משפט' במשך כשנתיים), ר' יעקב בריט (ראש מתיבתא בוילנה, זכה לסיים אצלו את כל ארבעת הטורים עם שו"ע ונושאי כליו הראשונים והאחרונים, עד שהיה בקי בהם בעל פה).

מספריו: **יחשק שלמה** - הגהות וחיידושים על תלמוד בבלי **יחיידושי מהרש"ך** - פירושו וחיידושי למשניות ולתלמוד **בניין שלמה** - שו"ת וחיידושי תורה, פלפולים וביאורים בדברי הפוסקים בענייני טור או"ח שבשו"ע **יעצי ברושים** - שו"ת וחיידושים וביאורים על טור יו"ד שבשו"ע **יעצי אלמוגים** - שו"ת וחיידושים וביאורים על חושן משפט שבשו"ע **יחיידושי בניין שלמה** וחיידושים על יורה דעה **יקונטרס** בענייני שמות גיטין **ביאורים וחיידושים על הגדה של פסח** וחיידושים בהלכה ובאגדה על ברכת החמה, וישנם עוד כתבים נוספים, ובהם תשובות וחיידושים המצויים עדיין בכתב יד.

הרב חיים אורי, בן אחיו ר' בצלאל, כאשר ספד לרבינו סיפר: "בכל דבר קשה, הן בשאלות איסור והיתר ובדיני ממונות וביותר בתקנת עגונות, היו באים לרבינו, כי כאשר הייתי יוצא ונכנס תמיד בביתו, הייתי רואה כי היו באים אליו מדי יום ביומו חבילות כתבים ושאלות מענייני עגונות ושאר שאלות ותשובות...".

"וגם ידוע לנו מזגו וטבעו הטוב עם כל איש ואיש להשיב לשואלים בכל דבר ודבר, וכאשר היו באים אליו תלמידי חכמים לקבל הסכמה לשחיטה, והגאון תהה על קנקנם ולא מצאם ראויים, לא היה פוטרם מלפניו באומר, **שעדיין לא למדו מספיק, אלא היה מארח אותם על שולחנו ולומד איתם בצוותא את ההלכות הנחוצות עד שידעו את כל הדברים על בוריים והיו באמת ראויים להסכמתו...** כל זאת מלבד השיעור היומי, שנשא משך יותר מעשרים שנה לפני ארבעים אברכים מופלגים בתורה".

בהקדמת ספרו 'בניין שלמה' הובאה העובדה כי ה'חפץ חיים' **קיבל מרבינו הסכמה לספרו 'משנה ברורה'**, וציין מן הגאון ר' ישראל מאיר על רבינו - כי הגאון ר' שלמה הכהן עמל ויגע וידע בענייני העבודה של בית-המקדש, ואילו היה נבנה בית-המקדש בימיו, היה יכול **לצאת ולעשות מיד כל עבודות המקדש ועבודת הכהן הגדול בכלל!**

על גודל אהבת התורה הקדושה, שהייתה לרבינו ועד כמה ענייני העולם הזה היו רחוקים ממנו ולא היו נחשבים בעיניו למאומה, יעיד הסיפור הבא שהובא בהקדמת ספרו **'בניין שלמה'**: לאחר מאמצים רבים זכה הצדיק לרכוש את ספרו של מן הגאון רבינו ירוחם הלוי ליבוביץ (ה'משגיח ממיר' זיע"א), שהיה יקר המציאות עבורו.

יום אחד, בשיבתו בבית המדרש, **נודע לו כי היו גנבים היו בביתו!** מיד כששמע את הדברים רץ לביתו מהר נכנס לבית, ניגש לארון הספרים ומשמצא שם את ספרו של מן רבינו ירוחם אמר: **"ברוך השם לא גנבו כלום, שהרי הספר נמצא"**. ולא עניין אותו מאומה מכל אותם הדברים החומריים שלקחו הגנבים.

כשהיה רבינו בן שבע עשרה שנה בלבד **זכה לסיים את כל הש"ס** עם המפרשים והפוסקים, ובאותה העת חלה ונחלש וסבל כאבי ראש עזים. הוא פנה לרופאים וסיפר להם ממה הוא סובל, **לאחר מספר בדיקות רפואיות, הרופאים הזהירו אותו שחייב הוא להפסיק מלימודו, היות שמייגע הוא את ראשו, וכתוצאה מכך יש לו כאבי ראש ואם ימשיך בדרכו וילמד באותו אופן בוא הוא מתאמץ ולומד, מיתתו תהיה בחזקת ודאי**. תשובתו של ר' שלמה הייתה: "אם אלמד תורה- אמות, לדבריכם. אם לא אלמד תורה- גם כן אמות. כיוון שאי אפשר לחיות בלי תורה. **מוטב לי, אפוא, שאמות מלימוד תורה מאשר למות מביטול תורה"**.

רבי ישראל פרידמן מהוסיאטין זצ"ל- נולד ב-ט"ז כסליו ה'תרי"ח (1858) בהוסיאטין. שמו ניתן לו על שם סבו הגדול ר' ישראל פרידמן מרוז'ין. מילדותו נודע בשקדנותו המופלאה ותיקון מידותיו. לאחר פטירת אביו בשנת ה'תרנ"ד (1894) עלה לשבת על כסא האדמו"רות. גדולי הצדיקים העריצוהו כאדם קדוש, והאדמו"ר מבעלז' כינהו תדיר: "צדיק יסוד עולם". עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה עבר לגור בעיר ווינה (אוסטריה) בה הסתופפו סביבו אלפי חסידים.

כאשר נפטר אחד מאדמו"רי בית רוז'ין, הועלתה הצעה לפתוח בבית הקברות היהודי בווינה חלקה עבור בית רוז'ין. אמר רבינו: "בשבילי אין צורך, אני עולה לארץ ישראל". ואכן בהיותו כבן שמונים, כשלוש שנים לפני השואה, עלה לארץ לאחר שקרא לחסידיו לברוח ואמר: "למי שיש שכל, שיברח כעת, אפילו בנעלי בית!". לחסידיו שבאו לקבל את פניו בתחנת הרכבת בלבוב-למברג הוסיף ואמר: "מי שיכול למכור שימכור. ומי שלא יכול למכור, שישאיר הכל ויברח מכאן כשרק תרמיל על שכמו".

שימש כאדמו"ר השני לחסידות הוסיאטין. גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקודש. נודע בבקיאותו בכתבי האריז"ל. רבים פנו אליו ונושעו. ענוותן. נפטר ביום שישי, כ"ט כסליו ה'תש"ט (1948), ביקש להיקבר בהר הזיתים, אבל ציין שאם אי אפשר אז שיקברו אותו בצפת או בטבריה. בשעה שכתב זאת לא עלה על הדעת שלא יוכלו לקבורו בהר הזיתים. אולם כשנפטר בתל-אביב, הר הזיתים היה בשלטון הירדנים ולא ניתן היה לקבורו שם. וכיוון שנפטר ביום שישי לא היה זמן לסדר מקום עבורו בצפת, ונקבר בחלקת תלמידי הבעש"ט בטבריה. חי כ-91 שנים.

אביו: ר' מרדכי שרגא פייבוש (מייסד חסידות הוסיאטין שבאוקראינה ושימש כאדמו"ר הראשון).
אימו: מרת דינה. **סבו:** ר' ישראל מרוז'ין (מצד אביו). **נשותיו:** מרת נחמה גיטל (זיווג ראשון- בתו של ר' אבי עזרא זליג ממוגלינצא- בשנת ה'תרל"ב [1872] ובשנת ה'תרנ"ב נפטרה [1892]), בתו של ר' חיים הגר מאנטניא (זיווג שני- בשנת ה'תרנ"ד [1894]). **בנותיו:** מרת חווה (נישאה לר' מנחם נחום פרידמן מהוסיאטין-למברג), מרת חיה שרה רחל (נישאה לאדמו"ר ר' יעקב פרידמן מהוסיאטין).

מר אברהם מנשה היה סוחר ממולח שעלה מפרס ופתח חנות מכולת רחבה בשוק 'מחנה יהודה' בירושלים. שמו הטוב הלך לפניו, יושרו וחריצותו הפכו לשם דבר. כדי לרצות את לקוחותיו היה מכתת רגליו בין המשקים והכפרים סביבות ירושלים וכל היכן שישל לצורך מוצרים טובים וזולים היה רוכש ומביאם לחנותו לרווחת הקונים ולהגדלת הכנסתו לטובת בני משפחתו. יום אחד שב מיריחו משם הביא עשרות רבות של קילוגרמים תמרים בשלים. שלשה ימים ארכה הדרך, לשמחתו הגיע עם כל הסחורה בשלום, הוא פרק את התמרים בחנותו שבשוק ולפני שהלך לביתו לראות בשלום משפחתו לקח עימו שקית תמרים עסיסיים להביא לבני ביתו.

בהגיעו לביתו רבתה השמחה. לאחר שנח מעמל וטורח הוציא את שקית התמרים. גם ראובן ילדו בן השמונה לקח חופן תמרים ואכלם להנאתו אך לפתע לא חש בגרעין שהיה בתוכו והגרעין נתקע ל"ע במורד הגרון. פניו הכחילו והוא נשם בקושי, מיד הפכוהו וחבטו על גבו, ואכן הטילטולים והחבטות הצילו את חייו בטווח המייד, הגרעין יצא מדרכי הנשימה, אך למרבה הצער גלש עמוק ונכנס לריאות, צבע פניו חזר להיות כמו שהיה ונשימתו התייצבה, אך על כל נשימה ונשימה התלווה חרחור עז שנשמע עקב הגרעין שנבלע.

פנו ההורים לבית הרופאה הירושלמית המפורסמת ד"ר הלנה כגן. למומחיותה וכושר הבחנתה יצא שם עולמי, היא כמעט לא נזקקה לכלי עזר כלשהם, די היה לה לשאול מספר פרטים, להעיף מבט ולקבוע את מחלתו ודרכי הפעולה להחלמתו. לאחר שהאזינה לנשימותיו חירחרויו, קבעה חד משמעית כי מצבו קשה, ואם לא ישלפו את הגרעין בהקדם, הוא עלול לגרום לתסבוכת שלמה, במקום יתפתח מורסה, אחר-כך דלקת, יצטברו שם נוזלים וליחות והמצב עלול להתדרדר עד לשיתוק פעולת הריאה. "עליכם לפנות מיד למכון רנטגן ובשיקוף על הריאה נדע, היכן מקומו המדויק של הגרעין". במכון הרנטגן עשו צילום ואמרו: "הגרעין תקוע עמוק בתוך הריאה הימנית ולשם קשה להגיע אפילו עם איזמל המנתחים". בצר להם תרמו ממון רב לצדקה, נסעו לקברי צדיקים ואף שילמו כסף סכום לא מבוטל למספר אברכים בני תורה שיסעו לכותל המערבי ויעתירו בתפילה למען רפואתו של הילד המסכן והחולה.

אחד מתושבי השכונה, שהשתתף בתפילות לרפואת הילד, היה חסיד נלהב של רבינו והוא הפנה אותם לצדיק. כשהגיעו אל הגבאי ר' יעקב ישראל קנלר הבין הלה שזה מקרה דחוף ומיד כתב "קויטל" ומיהר להכניסם אל חדרו של הרבי. הצדיק הניח את ידו הקדושה על כתפו של הילד, הרגיעו, ואז החל ממשש בידו על צלעותיו, עבר מהגב לחזה מצד ימין לצד שמאל, והניח ידיו על שתי ראותיו. והנה הרים הרבי את עיניו לעבר הגבאי ואמר לו: "מה רוצים ממני, אני לא מרגיש שום גרעין בריאותי, השי"ת יעזור שיהיה בריא ושלם ויהיה להם כל טוב".

הגבאי חיך ופניו קרנו משמחה, הוא לחש להורים לצאת החוצה, הרבי אמר שאין לילד כלום. בני המשפחה שלא התנסו בדברים שכאלה לא קלטו את המסר. האב פרץ בבכי, וביקש מהגבאי שישביר להבי שישי צילומים שהראו בבירור את הגרעין ואת מיקומו בריאה. אך הגבאי שראה מעשים שכאלה בכל יום ויום אמר להורים בנחרצות: "אתם יכולים לזרוק את כל הצילומים לפח, אם הרב אמר, שאין גרעין אז אין גרעין!". אך הנה ראה זה פלא! החרחרורים פסקו לחלוטין והנשימה הפכה להיות רגילה כמאז.

"בא נלך לד"ר כגן ונשמע ממנה חוות דעת נוספת", אמר מנשה. הם הגיעו לרופאה, וביקשו, שתבדוק את הילד. היא לקחה את מכשיר הסטטוסקופ, הצמידה לאוזניה והקשיבה לקול נשימתו. הבעת תימהון התפשט על פניה. והיא קבעה חד משמעית "הנשימה חופשית ותקינה, הגרעין נעלם!". "כיצד זה קרה?" שאלה. מנשה השיב: "לא עשינו כלום, רק היינו אצל הרבי מהוסיאטין". "רק?!" חזרה הרופאה בלגלוג, "הייתם אצל הצדיק הגדול מהוסיאטין?". היא צחקה ואמרה: "מה שהוא מסוגל, אנחנו הרופאים כלל לא מסוגלים, הוצאת הגרעין בדרך שעשה הצדיק, אין מי שישווה לו, זהו כוחם של צדיקים, שכל הרופאים עם כל הידע והניסיון הרב, שיש בידם מתגמדים הם מול ברכתו ופועלו של הצדיק".

הנהיג בקרב חסידיו ללמוד בכל ערב שבת את פירוש 'אור החיים' על התורה. בקיץ תש"ב, כאשר צבאות הנאצים ימח שמם היו עוד בתנופת כיבוש, החל הגנרל הנאצי רומל לכבוש את צפון אפריקה והתקרב במהירות לכיוון ארץ ישראל. בשלושה עשר ימים התקדמו הגרמנים ארבע מאות קילומטר, תוך שהם משמידים שמונים אחוז מהכוחות האנגליים שלחמו נגדם. הם כבר הגיעו לשערי אל-עלמין, מרחק של כמאה קילומטרים מאלכסנדריה שבמצרים, והתכוונו לסיים במהירות את כיבוש מצרים ולהמשיך לארץ ישראל. רומל התפאר שכיבוש הארץ יהיה מהיר וקל.

השמועות על רציחת היהודים באירופה כבר הגיעו לארץ, ופחד נורא נפל על היישוב היהודי. רבים התאספו לתפילות. האדמו"ר היה באותה עת בירושלים, והרב החסיד יעקב לנדא זצ"ל, רבה של ב"ב, נכנס אצלו לספר לו על השמועות הרעות. השיב הרבי מהוסיאטין: "האם יש לי צורך להתערב?" השיב הרב לנדא שכך נהגו גדולי הצדיקים, להתעצם בתפילה כדי להגן על ישראל. משמע שיש לו לצדיק הדור להתערב בנעשה כאן, להשמיע דעתו (בשמיים) בעניין ולמנוע גזירות רעות".

הודיע האדמו"ר כי למחרת, בט"ו תמוז, יום הירצייט של ר' חיים בן עטר, יילך לצינון הקדוש להתפלל על ישראל. המונים עלו אז על קברו של 'אור החיים' הקדוש, וכשבא רבינו פינא לו מקום, והאדמו"ר ומלווי החלו לומר את כל ספר התהילים. המתפללים שמסביב הירבו בבכיות. האדמו"ר עמד ללא נייע במשך זמן רב ואמר עם הקהל תהילים. לאחר כ-40 דקות הכניס את ספר התהילים למעילו, ועמד בעיניים עצומות. פנה מקורבו ר' שלמה שרייבר זצ"ל, ראש ישיבת חיי עולם, ואמר: "רבי, העולם בפחד, צריך לעורר רחמים מרובים על כלל ישראל".

שוב הוציא האדמו"ר את ספר התהילים מהכיס וכך עמד זמן רב מאוד. הקהל כבר סיים את כל התהילים, וכשראו שהאדמו"ר עודנו עומד חזרו והתחילו לומר שוב תהילים מהפרק הראשון. פתאום האדמו"ר הסיר את הספר מעם פניו, הסתובב ואמר: "לצורך לא תהיה שליטה בארצנו". שמחה התפשטה בקרב מלווי. **תוך זמן קצר הובס צבאו של הגנרל רומל והסכנה הוסרה.** לאחר מכן העז הרב שלמה שרייבר לשאול את האדמו"ר על דבר האמירה ההיא. והאדמו"ר השיב בקצרה: **בעומדי לצד הציון של ה"אור החיים" הקדוש סגרתי את עיני לרגע קט, והנה ראיתי את השם המפורש מאיר באור גדול כסדרו. ידעתי שהרשע לא יצליח לפלוש לארץ ישראל, והוא ינחול מפלה.**

פעם אחת כשנכנס אחד מנכדי רבינו בשעת לילה מאוחרת לביהמ"ד. על-יד חדרו של רבינו הבחין הוא באדם הלומד בספר 'אור החיים' הקדוש. לאחר שנתן לו שלום, נכנס עימו בדברים. התברר, שהלה שמו נתנאל, תושב חיפה, יליד עיירה באוקראינה, שכל תושביה נמנו על חסידי הוסיאטין. מיודעינו סיפר כי בצעירותו נשבה רוח ההשכלה בעיירה. הוא רבים מהנוער נסחפו עד שנעקרו מן היהדות. הוא עלה לארץ עם קבוצה כדי להקים קיבוץ הרחוק מכל זיק של יהדות. לאחר שההתלהבות והקיבוץ פגה ממנו ומחבריו, פנו כל אחד לדרכו, והוא והתיישב בחיפה. לאחר שהשפעת החברים נסוגה ממנו, נזכר בימי ילדותו והחל להתקרב ליהדות והיה עוסק בקביעות בספר 'אור החיים' הקדוש.

"לפני כשבועיים", מספר נתנאל, "חלמתי חלום. לפתע, חדל ליבי לפעום, עד שחשתי כי נשמתי עוזבת את גופי, והנה אני עובר במנהרה שחורה לעולם אחר, קרן אור משכה אותי למעלה, ראיתי את אבי ואמי ואת כל קרובי. לפתע הובילוני בעל-כורחי לאולם גדול בבית-דין של מעלה. מאחורי השולחן ישבו דיינים עם זקן ארוך והדרת פנים. כולם המתינו לאב"ד. כאשר הוא נכנס, החלו לדון באשר הגעת זמני למות, לאחר חטאיי בעולם הזה. החווה את בית-הדין את דעתו, באומרו: "והרי הוא לומד באור החיים הקדוש, נאפשר לו איפה להמשיך בכך". ואז הרגשתי היאך אני נסחב בחזרה אל המנהרה, וממנה אל גופי. התעוררתי בבעתה כשכל גופי מכוסה זיעה קרה. ומאז לא היתה לי מנוחה. אולם היום בבוקר, ראיתי על המדרכה ברחוב, בהקיץ את דמותו של אב בית-הדין שישב בחלומי, וכמעט התעלפתי. לאחר שעקבתי אחרי הצדיק-הגעתי לכאן. ואז הרב פנה אליי ואמר: **המשך ללמוד את אור החיים כפי שהעדתי עליך בבית-דין של מעלה הקדוש!**"

האדמו"ר הרב גדליה רבינוביץ מליניץ זצ"ל - נולד בשנת ה'תצ"ח (1738) בפולנאה שבאוקראינה לאביו ר' יצחק ששימש כדיין. רבינו אמר כי מסורת בידו כי משפחתו מצאצאי רש"י ושלושים ושישה דורות לא פסקה מהם הוראה. בנוסף מקובל שהמשפחה מיוחסת גם למהרש"א וגם לצדיק ר' נתן נטע שפירא מקראקוב (ה'מגלה עמוקות' זיע"א). הצדיק ר' פינחס שפירא מקוריץ שהיה חברו של רבינו העיד עליו שרבינו כבר בילדותו זכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב. כשהיה הבעל שם-טוב הקדוש מגיע לעיר פולנאה, הוא היה מתאחסן בביתו של ר' יצחק, אביו של רבינו ולכן בנו (רבינו) זכה ממנו לקרבה יתרה. רבינו בנעוריו ביקר מספר פעמים אצל הצדיק ר' ישראל הבעל שם טוב הקדוש שחיבב אותו מאוד.

רבינו נודע בכישרון שלו לדרוש. בגיל שמונה-עשרה שנים בלבד התקבל לרבנות אוסטרופול. משם עבר לכהן במריפול. לאחר מכן עבר לכהן ברבנות ליניץ. שם ייסד את חסידות ליניץ והתחיל לשמש כאדמו"ר ועל שמה כונה. היה מחכמי פולין אשכנז. נמנה עם גדולי הלמדנים בתקופת ראשוני האדמו"רים. זכה לראות גדולות ונצורות אצל הבעש"ט הקדוש. סיפורים רבים הביא והם מובאים בספר 'שבחי הבעש"ט'. רבינו היה איש קדוש ונורא, מופת הדור, גאון עולם, מחכמי פולין אשכנז. כל ימיו הסתפק במועט. ההכנסה שקיבל מרבנות ליניץ וכמגיד בעיר סטוביץ היתה מועטת ביותר. נפטר ב-כ"ט כסליו ה'תקס"ד (1803) בנר חמישי של חנוכה וערב ראש חודש טבת. ציונו בליניץ. חי כ-65 שנים. בנו ר' שמואל יהודה מילא את מקומות באדמו"רות אחריו, אבל הוא לא האריך ימים ונפטר כשהיה כבן 36 שנה. לאחר פטירתו, אחיו ר' יצחק יואל מילא את מקומו באדמו"רות. גם הוא נפטר צעיר לימים כשהיה כבן 29 שנים בלבד.

אביו: הגאון ר' יצחק (דיין בפולנאה). **אשתו:** בת רבי משה טשרטריר (זיווג שני, אחיו של רבי צבי מקמינקא). **בניו:** האדמו"ר ר' שמואל יהודה (מילא את מקום אביו), האדמו"ר ר' יצחק יואל (חתנו של רבי יעקב מלוברטוב, מילא את מקום אחיו). **חתניו:** ר' אליהו דב (דיין באיוונצא), ר' צבי בן רבי יוסף מקמינקא, ר' רבי ישראל חיים מלודמיר (בנו של האדמו"ר רבי אברהם 'המלאך'. חתן רבינו בזיווג שני), האדמו"ר ר' אהרון טברסקי מצ'רנוביל, ר' יוסף מוויניצא. **מרבתינו:** רבי יהודה אריה לייב גלינר מפולנאה (המוכיח מפולנאה. מראשוני תלמידי הבעש"ט הקדוש. רבינו היה תלמידו המובהק), רבי דב בער (המגיד ממזריטש, תלמיד הבעש"ט הקדוש וממשיך דרכו) ור' יעקב יוסף כ"ץ מפולנאה (תלמיד הבעש"ט הקדוש וממשיך דרכו).

מתלמידיו: הצדיקים ר' שלום מפראהביטש (אביו של האדמו"ר הקדוש רבי ישראל פרידמן מרוז'ין), ר' יהודה לייב מליניץ. **ספרו:** יתשואות חן- על התורה.

רבינו אמר פעם על אדם אחד שמזה עשרים שנה הוא בגן עדן אבל עדיין לא הגיע אל האמת. שאלו את רבינו: "כיצד יכול אדם להיות בגן עדן אם לא הגיע אל האמת? ועוד כיצד רבינו יודע מה נעשה בגן עדן?" הצדיק ענה: "לשאלה הראשונה, הרי זה פסוק מפורש בתורה הקדושה: 'וְאֵתָהּ תִּחְזָה מִקֵּץ הַעֵם אֲנָשִׁי חַיִּל יִרְאִי אֱלֹקִים אֲנָשִׁי אֲמַת שְׂגָאֵי בְּצַע (פרשת יתרו י"ח כ"א)

הרי שיכול אדם להיות ירא אלוקים ולא להיות איש אמת. לכן צריך גם איש ירא אלוקים וגם איש אמת שונא בצע. מכאן שיתכן שיגיע לו גן עדן על יראתו מה' יתברך, אבל אל האמת הוא עדיין לא הגיע. לשאלה השנייה, כיצד אני יודע מה נעשה בגן עדן, הרי כבר אמרו: 'שכל העונה אמן יהא שמייה רבא בכל כוחו- פותחים לו שערי גן עדן' (מסכת שבת קי"ט) והוא יכול להסתכל פנימה ולראות מה נעשה שם".

לרבינו היתה נכדה מבורכת בכל מידה נכונה. היא היתה כשרונית וחרוצה בכל הליכות הבית. כשהגיעה לפירקה, דובר בה נכבדות בכמה וכמה משפחות מפוארות ומיוחסות מנגידי העם. ויהי היום הגיע הזמן המיועד. משפחת אחת הנגידים הגיעה לבית המדוברת כדי לסכם את תנאי השידוך. כמנהג של אותם הימים, בני המשפחה של הנכדה דאגו להלביש אותה בבגד חדש לכבוד הפגישה.

הנכדה לבשה את הבגד היפה ונכנסה אל רבינו כדי שיברך אותה לפני הפגישה בהצלחה בעניין זיווגה. רבינו התבונן בבגד המפואר שנכדתו לבשה. הצבעים היו צנועים. אורך השמלה הגיע עד הקרסול. אבל השרוולים- הם לא הגיעו עד קצה היד. הבגד לא מצא חן בעיני רבינו והוא אמר: "השרוולים קצרים הם! בלבוש זה אינך ראויה לברכה וגם לא ראוי להתראות כך לעיני אנשים".

הנכדה יצאה מהחדר של רבינו. בבית התחוללה מהומה. במה ילבישו את הכלה? המוזמנים המכובדים ממתינים כבר בחדר האורחים. בני הבית נכנסו לסבא. רבינו לא האזין לטענותיהם ואמר: "אי אפשר בשום אופן לבנות בית ולהקים משפחה אם הלבוש פגום. כאשר יש חוסר צניעות, השכינה לא תשרה בין בני הזוג!". הם טענו לעומתו: "מהיכן ניתן למצוא בד מאותו אריג, כדי שנאריך את השרוולים?".

רבינו לא הסכים לשמוע שום פשרות וביקש לקרוא לנכדתו. כשניצבה לפניו אמר לה: "בתי, לפני מספר ימים עשו בעבורי מעיל עליון בצבע שחור. נשאר הרבה אריג מיותר. אם תסכימי שיאריכו את שרוולי שמלתך בבד זה, אני מבטיח לך שבזכות צניעות זו תזכי לבנים יראי שמיים תלמידי חכמים!".

הנערה הסכימה מיד. כשחברותיה ראו את המראה המוזר של שמלה יפה ושרוולים שחורים לעגו וצחקו למראה המוזר, אבל הנערה הלכה בגאווה בבגד זה. מברכתו של רבינו לא נפל דבר. היא זכתה לשמונה בנים, כולם תלמידי חכמים מפולגים בתורה וביראה. (מעובד מתוך 'עולמות של טוהר')

הגאון הרב יהודה יאיר זצ"ל - נולד בשנת ה'תשי"ט (1959) בקטמון בירושלים. כשאמו היתה מעוברת עם רבינו, נגלה המקובל האלוקי ר' יהודה פתיה אל אביו בחלום ואמר לו: "הבן שיוולד לך, תקרא לו בשמי והוא יאיר את העולם ויזכה את הרבים". ואכן כך היה. מגיל קטן היה רק בלימוד התורה. בגיל שנים-ועשרה וחצי כבר החל לתת שיעורי תורה.

בגיל 13 החל ללמוד בישיבת 'פורת יוסף' בגאולה. רבינו נסע ממקום למקום מרחקים עצומים כדי להעביר שיעורי תורה. בגיל 20 התחתן. מעולם לא ביקש שישלמו לו עבור הנסיעות הארוכות. גם כשקדח מחום בכל השבת, כשהגיע זמן השיעור, הלך ללמד תורה. גם כשהיה חולה, היה מחכה עד הרגע האחרון כדי לראות את הבן כדי להעביר שיעור. רק אם ראה שאינו יכול בשום פנים ואופן, רק אז היה שולח את הבן כדי שיחפשו מישהו אחר שיעביר במקומו את השיעור. גם בשמחות, חתונה, בר-מצווה וכיו"ב - לא ביטל שיעורים. באירוסין של בנו שהתקיים באשדוד, דיבר עם נהג ההסעה ואמר לו להגיע לאחר השיעור שמסר. הרב הגיע לאולם בשעה 20:00 ובשעה 22:00 עזב כבר את האולם והסביר, כי עליו להתעורר מוקדם בבוקר ולהתפלל עם הנץ החמה.

החזיר רבים בתשובה לאביהם שבשמיים. בכל יום הלך לביה"כ בשעה 02:00 לפנות בוקר. ראשית ניקה את ביה"כ ורק לאחר מכן למד עד שעת התפילה. מעולם לא הפסיד תפילה עם הנץ החמה. מיד לאחר מכן הלך לכולל מספר שעות לפני פתיחת הכולל. גם כאן ניקה וסידר את הכולל, לפני שהתחיל ללמוד. היה צריך לשכנע אותו בכל פעם מחדש, שיאכל לחם. אבל רבינו רצה להגיע מהר ככל האפשר לכולל ואמר שאין לו זמן לברך את ברכת המזון. רק לאחר מסע שכנועים, שהתרחשו מדי יום ביומו הסכים לפעמים לאכול לחם. שימש כשליח ציבור בישיבת 'אור החיים' במשך שנים בישיבה. הפיץ את תורתו של רשכב"ג ר' יוסף חיים. כיהן כרב ביה"כ 'היכל פינחס' בירושלים. מגדולי הדרשנים בביה"כ מוסיוף. הסתיר את גדולתו. כל מעשיו היו בצנעה. היה בקי בתורה כולה והיה עבד ה'.

רבינו בכיפור האחרון לחייו התעלף והובהל לבית-הרפואה. שם התגלה כי בגופו מקוננת המחלה הארורה. למרות מחלתו והקושי לא ויתר על הרצת שיעורי התורה. גם ביומו האחרון לא ויתר על תפילה עם הנץ החמה ואף מסר שיעור. נפטר ב-ב' טבת ה'תשע"ו (2015). חי כ-56 שנים. ציונו בהר-המנוחות בירושלים. הגאון הרב ראובן אלבז ראש ישיבת 'אור החיים' בכה והספיד את רבינו והגדיר אותו כאחד הדרשנים הגדולים בדור.

אביו: ר' יצחק. **אמו:** מרת ג'ולייט. **מרבותיו:** הגאונים הרב בן ציון אבא שאול, הרב יהודה צדקה, הרב יהודה מועלם. **ילדיו:** הותיר 11 ילדים.

לאחר פטירת רבינו, הרב מח"ס 'אש האמונה' הלך לנחם את המשפחה. בנו של רבינו קם וסיפר לכל הנוכחים סיפור מופלא על אביו: בביתו של אבי היו ארבעה ילדים שבגרו והגיעו לפרקם אבל לא הצליחו למצוא את זיווגם. השנים חלפו והם הגיעו כבר חלפו את גיל 26 ועדיין 'תקועים'. בכל פעם שהרב ראה מישהו, היה מבקש ממנו להתפלל על הילדים שלו, שיזכו במהרה לזיווגים הגונים.

רבינו יום אחד התקשר לכל הילדים שלו ואמר להם: "תגיעו לבית ביום פלוני בשעה אלמונית, אני עושה סעודת הודיה". הם לא זכרו שאבא שלהם עשה כך מעולם וזה הכניס את כולם למתח. כל אחד ניסה להעלות השערה, מה קרה ומדוע האבא עורך סעודת הודיה. הם ניסו לתחקר את האבא, אבל הוא אמר להם: "אני לא מספר. כאשר תבואו לבית, אספר לכם". כשהגיעו לבית ביום המיועד, כל הילדים התאספו בצפייה דרוכה ולשמוע מה בפי אביהם. ראשית ביקש מהם ליטול ידיים ולהתחיל בסעודה. במהלך הסעודה אמר להם: "תראו ילדי היקרים, אני עורך סעודת הודיה על כך, שעד היום התעכבו לכם הזיווגים".

הילדים התבוננו בפני אביהם ולא הבינו. "אבא, על זה עושים סעודת הודיה? אנחנו בוכים ועצובים ואיך אתה אומר על זה תודה?". רבינו סיפר להם את הסיפור המדהים הבא. הוא אמר, שהוא רגיל לפקוד את קבר רחל אימנו. להשתטח על הציון הקדוש ולהתפלל ולהעתיר עבוד ארבעת הבנים והבנות שזקוקים לישועה ולמצאת שידוך. הרב שהיה בעל תפילה הרבה להתפלל בקבר רחל, ובכל פעם היה מבקש בדמעות ומכל הלב.

ואז סיפר, שלאחרונה התגלתה אליו רחל אימנו בחלום הלילה. החלום היה מוחשי מאוד. היא אמרה לו: "התפילות שלך מאוד רצויות בשמיים. כבר מזמן רוצים לתת לך את הישועה. אבל אתה צריך קודם כל להודות לה' על כל מה שיש לך. ברגע שתתחיל להודות על כל מה שיש לך - תראה ישועות"

דבר החלום עורר אותו מאוד והוא אכן, החליט מיד בראש ובראשונה לעשות סעודת הודיה. היתה לו משפחה ברוכת ילדים, שחלקם כבר היו נשואים. הרב החל להודות לה' על כל הטובות שה' עשה איתו עד היום והחל מונה אותם. **הבן מספר שבאמת תוך שנה מאז שערך אביו את סעודת ההודיה. ברוך ה' כל אותם ארבעה ילדים מעוכבי שידוך מצאו את זיווגם ונישאו.**

רבינו פעם אחת הגיע לכולל. באותה התקופה הוא סבל מאבנים בכליות. הרופא הנחה את הרב לנוח ככל האפשר ולא לצאת מהבית. לפתע כשהיה בכולל הכאבים התגברו מאוד. כתוצאה מכך הוא התעלף. קראו לרופא שיגיע במהירות. לאחר שהרופא בדק אותו, אמר לו שאסור לו לבוא וללמוד ופינה אותו לבית הרפואה 'שערי צדק' בירושלים. לאחר ששוחרר, הרופא הזהיר אותו שנית, שלא ילך לבית-הכנסת. אבל רבינו אמר, שאינו יכול וחיי התורה הם החיים שלו. בלעדיהם אינו מסוגל לחיות ואינו מסוגל להישאר בבית. ואכן, בין מנחה לערבית כבר מסר שיעור במסירות נפש עילאית.

אם ראשונים כמלאכים - המקבל הרב יעקב שאול קצין זצ"ל

הגאון רבי יעקב שאול קצין זצ"ל - נולד בירושלים בשנת ה'תר"ס (1900). כבר בשחר ילדותו נודע כשקדן ומתמיד עצום. בשנת ה'תרס"ז (1907) נכנס ללמוד בישיבת 'אוהל מועד'. בגיל 17 התייתם מאביו, וכעבור חודשיים נפטרה גם אמו. הימים היו ימי סוף מלחמת העולם הראשונה, ורבים סבלו חרפת רעב ובפרט היתומים (רבינו חלה אז ל"ע בקיבה). על אף כל הקשיים המשיך לדבוק בתורה. בגיל 21 כתב חידושי תורה, ושנה לאחר מכן החל ללמוד בהצנע קבלה. אחר שנתיים התפלל עפ"י כוונות הרש"ש (בהיותו בן 25 הוציא לאור את ספרו הראשון בקבלה 'אור הלבנה'). בשנת ה'תרפ"ג (1923) הוקמה ישיבת 'פורת יוסף' בעיר העתיקה, ורבינו למד שם תלמוד ופוסקים ולימד גמרא בעיון. בשנת ה'תרפ"ה (1925) הדפיס קונטרס 'משמרת הקידושין' (תשובות בענייני גיטין וקידושין), ומאז התפרסם. בשנת ה'תרפ"ז (1927) הקים את ישיבת 'גן הלבנון' בירושלים ועמד בראשה (כדי לקיים את נדרו, שנדר בעת חוליו). בשנת ה'תרפ"ח (1928) התמנה כדיין בבית ה"ד הגדול לעדת הספרדים בירושלים, ומאז שלחו אליו שאלות מכל קצווי ארץ. בשנת ה'תרצ"ב (1932) נשלח לארה"ב כשד"ר עבור בית היתומים הספרדי בירושלים. רבני הקהילה בברוקלין ופרנסיה ביקשו שיכהן כרבם, ובשנת ה'תרצ"ג (1933) שימש כרב הראשי של הקהילות הספרדיות בניו-יורק. עיקר השפעתו הייתה בקהילה החלבית 'שערי ציון' ('מגן דוד'). במשך 62 שנה הנהיגם, ופעל שנדיביה יתרמו בעין יפה למוסדות תורה בארץ. נפטר בג' טבת ה'תשנ"ה (1995). חי כ-95 שנים. ציונו בירושלים.

אביו: ר' שאול (מח"ס 'כלילת שאול'). **אשתו:** בת הרה"ג ר' שלום הדאיה (ראש ישיבת המקובלים 'בית א-ל'). **בניו:** הרה"ג רבי שאול (בנו הגדול, ממלא מקום אביו ברבנות הקהילה), ר' אברהם, ר' יצחק, ר' מאיר, ר' יהודה, ר' משה. **בנותיו:** מרת שרלוט (נישאה לרה"ג ברוך בן חיים המשמש ברבנות הקהילה משך עשרות בשנים, כמרבץ תורה ומורה הוראה). מרת אסתר (נישאה לר' יעקב חנונו). **מרבותיו:** הגאונים ר' חיים שאול דוויק הכהן (השד"ה, ראש ישיבת המקובלים 'רחובות הנהר'), ר' רפאל שלמה לניאדו (ראש ישיבת 'אוהל מועד' ו'פורת יוסף'), ר' יוסף ידיד הלוי (ראב"ד לעדת הספרדים בירושלים, רבו המובהק), ר' אברהם עדס, ר' סלמאן אליהו (מח"ס 'כרם שלמה', אביו של הראשון זצ"ל ר' מרדכי אליהו).

מחיבוריו: **אור הלבנה** - כוונות ויחודים מהאריז"ל והרש"ש (ג' חלקים: אור הלבנה, אור החדש ואור החיים) • **יסוד האמונה** - חיזוק האמונה בתורת הקבלה (כנגד תנועת הדרדעים) • **יתוכחת מגולה** - מוסר **יפרי עץ הגן** - 3 חלקים (תולדות צדיקים, פתרונות לחידותיו של ה'בן איש חי' בספרו 'אמרי בינה' וקיצור כללי כוונות ראש השנה עפ"י הרש"ש) • **ישו"ת קציני ארץ**.

רבינו סבל רבות מחולי המעיים, שריתק אותו אל מיטתו. הוא החל בכתיבת ספרו 'אור הלבנה' וקיווה שאולי בזכות הדפסת הספר ירפאה ה' רפואה שלמה. וכך כתב ביומנו: 'האדון הנכבד ומרומם ידידי מו' שלמה צופיוף נ"י סיפר, כי ראה בחזיון לילה בהיותו עומד בבית הכנסת שלו, יסודתה מהקדש המנוח אביו הצדיק מו' דוד צופיוף, בעת התפלה, הוא רואה בפינה המזרחית צפופית סבא קדישא מעוטף בטלית ותפילין, ומתפלל בחרדת קודש, ו**באמר לו כי זה הוא הרב החסיד שלום שרעבי זיע"א**. ויגש לפניו, וינשק ידיו, ויתחנן אליו לאמר: "הרב יעקב קצין בן רבי שאול החסיד, הוא חולה תמיד, תתפלל בעדו שיתרפא. בפרט שהוא מלומדי הקבלה בטוב, ומתפלל בסידורים שעשית". ואשמע את קול הרש"ש מדבר אליי ועונה: "**אני באתי להתפלל בעדו, אין פחד, יתרפא ויחיה טוב**". זהו תיכך דברי מר צופיוף, שבשרני בימים ההם. משנה היא והלאה שזכיתי לגמור קונטרס הכוונות הנזכר לעיל, ועזרני ה' להוציא לאור. למרות חולשת גופי, מאז החיליתי לראות סימנים טובים לשערי ישועה, כי הוקלה קצת המחלה, ואולם עדיין לא נעקרה כולה".

כתב רבינו ביומנו: "בשנת ה'תרע"ט, סמוך לזמן חופתי, בהיותי מדבר עם עטרת ראשי (ר' אברהם עדס) מעניין הצדיקים, אמרתי לו כי ראיתי בחלום הלילה החולפת, רב מפואר וחזותו הוד יקר, ונודע לי כי הוא הרמב"ם זלה"ה, ונישקתי ידו ובירך אותי. אמר לי עטרת ראשי: 'כך וכן צורתו, וכך תוארו, באופן שתיאר כמו שראיתי בחלום ממש. התפלאתי ושאלתי: 'מהיכן יודע זה?' השיבני: 'דע, כי ראיתי בעליית הנשמות בלילה את כל הצדיקים, ומכיר צורת כולם: הרמב"ם, הרי"ף, הרא"ש, הרשב"א והר"ן, האר"י הרח"ו והרש"ש זיע"א ועוד".

על בקיאותו בתורה מספר הגאון ר' עזרא עטיה זצ"ל (ר"י 'פורת יוסף'), כי כאשר היה ר' יוסף ידיד הלוי מחפש תשובה באחד מספרי התשובות לאחרונים כגון: 'נודע ביהודה', 'חתם סופר' או 'רב פעלים', היה שולח אחרי ר' יעקב קצין לשאלו, היכן מקום תשובה זו, ותיכף השיב בספר פלוני סימן פלוני עמוד פלוני! גדולי הדור ות"ח שבה כשהיו נצרכים להלכה לעמוד על מקורה, מיד היו באים לרבינו ושואלים לו, ותכף משיב להם, כאן מקורו, כאן מוסבר טעמו, כאן דיבר אף הוא בנושא. זאת מסיבת כוח זכרונו, שהיה עצום מאוד.

על צדקותו מסופר, כי לאורך כל חייו היה הוא התורם הראשון לכל דבר מצווה, ובפרט לשיבות שבארץ ישראל. חדור היה בקרבו מעלת תורת ארץ ישראל במאוד, וביותר מיכולתו עשה למען מטרות הנשגבה. הוא אף יסד את קרן "מגן ישראל" העוזרת ומסייעת למאות השלוחים הבאים בכל שנה ושנה לניו-יורק, ועל ידי כך עשה חסד לאלפים ולרבבות. בין שאר צדקותיו הקבועים לשיבות היה אף מעניק מהונו ליתומים ואלמנות, ולכל עני ונצרך שנדרש לכספו, והכל בסבר פנים יפות, ולשמה. בתקופת הרת עולם של מלחמת העולם השנייה, הזרים סכומים גדולים לירושלים לחלק לעניים ולמשפחות נזקקות, ובו בזמן קבע תמיכה חודשית לכל תלמיד חכם בעיר, עד שהוצרכו המתעסקים בדבר להדפיס קבלות מיוחדות לקרן זה, ועל ידי מעשיו אלו הוציא לרווחה מאות משפחות, והצילם ממות ורעב. בתקופה היא אף תרם הרבה בהשאת יתומים ויתומות, אשר אין להם מי שידאג לצרכם, הוא נחלץ לעזרם ונטל על שכמו את כל הוצאות החתונה והדיוור כפי הצורך, כך העמיד משפחות רבות ודורות חדשים על ידי צדקתו.

בהמשך לפעולתו זו בעניין הצדקה, היה גם מעורר בקרב בני עדתו את מעלת הרבנים חכמי התורה ומעלת ראשי הישיבות, וכבוד תלמיד חכם מהו, וזאת על ידי החדרתו בקרבם את גודל וערך התורה ולומדיה. הוא בענוותנותו שימש דוגמה אישית בכל פעם ופעם, איך צריך לכבד תלמיד חכם, כי בכל פעם שהיה בא תלמיד חכם ורב תופס בישיבה לשליחות לעירו ומקומו, היה תיכף ומיד מכבדו בכל כבוד שבעולם ומושיבו לימינו במקום סמוך לו, ולא חדל מלהרעיף עליו כבוד ותהילה.

הצדיק הרב אברהם ואזאנא זצ"ל הידוע גם בכינוי 'בעל הארי' - נולד בסכורה שבמרקו. חי בראשית המאה התשע עשרה. התחיל את דרכו בארץ ישראל עד שנבחר להיות שד"ר לאיסוף כסף ליהודי ארץ ישראל ממרוקו. משסיים את שליחותו ביקשה ממנו הקהילה המקומית שיישאר ולאחר הפצרות הסכים לכך.

נודע ונתפרסם כפועל ישועות. מלומד בניסים. על ציונו כתוב החכם השלם. סיפורי ניסים רבים נקשרו לשמו וביניהם העובדה שרכב על אריה לאחר שנאלץ לשבות במדבר בשל השבת הקדושה. רבים פנו אליו ונושעו. ציונו באיית בוציאל שבמרקו. על אף העובדה שלא ידוע מתי הרב נפטר, בכל שנה מקיימים את יום ההילולה ב-ג' טבת. גם היום רבים הפוקדים את ציונו ורואים ישועות נפלאות.

בנו: ר' דוד. מספריו: השושלת לבית ואזאנא- אודות הצדיק וצאצאיו.

באחת הפעמים רבינו רצה לצאת בשיירה לכיוון וראזאנא. השיירה התכוונה לצאת ביום רביעי ורבי אברהם ביקש מראש השיירה לצאת ביום ראשון, על מנת להספיק להגיע לפני השבת, אך ראש השיירה סירב. בלית ברירה נאלץ להצטרף לשיירה זו, וכך אחרי יומיים של מסע הגיע ערב שבת ורבי אברהם נאלץ להיפרד מהשיירה ולשבות מלכת, הוא ושמשו באמצע המדבר, למרות הפצרותיו של ראש השיירה כי המקום מסוכן. לאט לאט השיירה נעלמה. רבי אברהם חג במקלו בקרקע וסימן את התחום בו ישבות בשבת.

משסיים קם, התפלל מנחה של ערב שבת ולאחר התפילה הדליק נרות וקיבל את השבת. במהלך תפילת השבת נשמעה שאגה. שמשו של ר' אברהם נבהל, הסתכל לכיוון השאגה וראה שני אריות מתקדמים לעברם. האריות הגיעו עד לקו שסימן באדמה רבי אברהם, והתיישבו שם עד יום ראשון לפנות בוקר.

כאשר רבי אברהם ושמשו התארגנו להמשיך בדרכם, האריות עדיין רבצו על האדמה והם עלו עליהם ודהרו לכיוון העיר וראזאנא, וכך בשעות הבוקר נראו האריות בעיר לעיניהם המפוחדות של התושבים, ומאז שמו של רבי אברהם ואזאנא נפוץ כבעל ניסים. **ישנו קלף עם חתימות של חכמי מרוקו שניתן למשפחת ואזאנא כאשר הם עלו לארץ ישראל ובו מעידים הם על המעשה שקרה.**

העיר וראזאנא שהייתה שוקקת חיים החלה להתמעט מתושביה. רבים, מתושבי העיר עברו לערים אחרות, ורבים מהיהודים עלו לארץ. הערים האחרות במרוקו משכו אליהם תושבים בעיקר משום שאנרגית החשמל התגלתה כיעילה קלה, נוחה וזולה. התכנסו טובי העיר לטכס עצה על מנת למנוע את שוממות עירם, והחליטו כי יהיה מוצלח להקים בקרבת מקום תחנת חשמל אשר תספק חשמל זול ויעיל לתושבי העיר. "דבר זה", כך קיוו טובי העיר, "יקדם את עירם לדרגת עיר מתקדמת וימשוך אליו תושבים".

וממחשבה למעשה, הם ניגשו לעבודה של בניית תחנת כוח אשר תהיה ממונעת מזרימתו המהירה של הנהר הנמצא בקרבת עירם. עם גמר התחנה והפעלתה התברר כי אין במים עוצמה מספקת להפעלת התחנה, לכן הוחלט לפתוח את סכר המים שניצב בדרך הנחל עד לכמות שבו יהיה זרם מספיק חזק. כשפתחו את הסכר, עמדו האנשים חסרי אונים מול הזרמים העצומים של המים שלא ציפו להם, והמים פרצו את כל המחסומים שעמדו בדרכם. משלא מצאו מקום לזרום החלו המים לגאות והציפו את העיירה על בתיה. כמויות גדולות של מים המשיכו לזרום בעוצמה וחלקים נרחבים יותר ויותר הוצפו במים. המים הגיעו גם אל שדותיה המוריקים של העיר וואראזאנא וממשיכים הלאה והגיעו לבית העלמין, וכשהגיעו לציון קברו של רבינו ניצבו כמו נד נחלים וקפאו בלב מדבר. **המים עמדו כחומה מימין ומשמאל לקבר עד שהצליחו התושבים להשתלט על ברזי הסכר.** (מעובד מתוך ה'שושלת לבית ואזאנא')

צער רב מילא את יהודי מרוקו בכלל ואת יהודי וראזאנא בפרט עת נודע להם על פטירתו של בעל המופת רבי אברהם ואזאנא. הצדיק היה עבורם אב, מנחם לעת משבר, וחומה בעת צרה. היהודים הרגישו ריקנות בהילקח מהם מגן ומושיע הדור. ואולם הצער על הלקח מעמם ארון ברית ה' נמהל עם הזמן בהרגשה שהצדיק לא הזניחם ואף אחרי מותו הוא ממשיך לפקוח עין ולהגן על היהודים.

רבים שעלו לציון קברו ושטחו את בקשתם לפני שוכן מרומים, שיצילם מצרה וצוקה בזכות הצדיק ראו ישועות ונפקדו מי בזרע של קיימא, מי בשידוך הגון, ומי בפתרון צרה אחרת שהייתה לו. עם הזמן הוקם במקום ציון, וכל אדם שהייתה לו בעיה, הגיע לקבר, הדליק נרות לע"נ הצדיק, ושטח בקשה לצדיק שיתפלל עבורו. באותם הימים לא היה חשמל בבתיים, והתאורה בלילות הייתה בנורות, שמן ונפט. פעם אחת נכנס ערבי שגר בקרבת מקום לקבר וראה כי היהודים מדליקים נרות לע"נ הצדיק. זמם הערבי בליבו שכאשר יצאו היהודים מהציון יגנוב את הנרות. וממחשבה למעשה כאשר יצאו היהודים, ונותר לבדו, כיבה את הנרות, תחבם בכיסו ויצא לכיוון ביתו. ואולם כאשר יצא מהציון לשמש, היכה סינוור ולא ראה כלום לפניו.

בתחילה חשב בליבו שכנראה המעבר הבלתי הדרגתי מחשיכה לאורה גרם לו והוא נכנס פנימה לציון. ואכן בתוך הציון ראה כבראשונה. שוב יצא והפעם בהדרגה, אך שוב סונוור עיניו. שוב נכנס וחוזר חלילה. כאשר מעשה זה חזר בפעם השלישית הבין שיד הצדיק בדבר, ופחד תקפהו על שהעז לשלוח יד בכבוד הצדיק. הוא נכנס פנימה ברטט והבטיח כי שוב לא ינסה לעשות כדבר הזה.

ואכן עם החזרת הנרות לציון, יצא החוצה ומאור עיניו חזר לו כבראשונה והוא יצא לביתו שמח וטוב לב. כאשר הגיעו בפעם הבאה משפחת הצדיק לפקוד את הקבר, סיפר להם הערבי את המעשה, וכן המשיך לספר לכל הפוקדים את ציון הצדיק. (מעובד מתוך ה'שושלת לבית ואזאנא')

הרב חיים לייב שמואלביץ זצ"ל - נולד ב-ב' תשרי ה'תרס"ב (1901). עוד בצעירותו נחשב כעילוי ונשלח ללמוד בישיבת ישבת שער התורה שבעיר גרודנה, ובגיל תשע עשרה התבקש על ידי הגאון הגאון הרב שמעון שקופ לומר שיעורים בישיבת גרודנה. בהמשך עבר לישיבת מיר, ושם התפרסם בכינוי 'העילוי מסטוצ'ין'. בשנת ה'תרצ"ו (1936) התמנה לר"מ בישיבה והחל למסור שיעורים. בשנים ה'תש"א-ה'תש"ו (1940-1945) בעקבות המלחמה הוביל את הישיבה לוויילנא לשאנגחאי דרך רוסיה.

לאחר המלחמה העביר את הישיבה לארה"ב. כחצי שנה לאחר מכן עלה לארץ ישראל וייסד עם חמיו את ישיבת מיר. גאון. בעל זיכרון פנומנלי. מסופר כי הכתיב ספרים שלמים מזכרונו בתקופת שאנגחאי. ממנהיגי הציבור הליטאי. שימש כחבר במועצת גדולי התורה של אגודת ישראל. מתמיד עצום. היה הולך לישון פעם ביומיים ובכל שעות היממה היה לומד עם חברותו. מקובל שלרב היה גילוי אליהו. נפטר בג' טבת ה'תשל"ט (1978). חי כ-77 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים.

אביו: ר' רפאל אלטר (ר"י בעיירה סטוצ'ין שבפולין וחתנו של הסבא מנובהרדוק הגה"צ רבי יוזל הורביץ זצ"ל). **אמו:** הרבנית אטל (בת ר' יוסף יוזל הורוביץ - הסבא מנובהרדוק). **אשתו:** הרבנית חנה מרים פינקל (בת ר' אליעזר יהודה פינקל). **מרבותיו:** הגאון ר' שמעון שקופ. **מתלמידיו:** ר' שמואל יעקב בורנשטיין (ר"י קרית מלך, בני ברק), ר' חיים וואלקין, ר' שבתי רפפורט, ר' ישראל גרוסמן (ר"י פינסק קרלין), ר' יוסף חיים בלוי (רב העיר אשקלון), ר' אליהו ברוך פינקל (מראשי ישיבת מיר), ר' אליעזר סילבר (ר"י דרך חכמה). **מספריו:** (נערכו ע"י תלמידיו ומשפחתו) **ישערי חיים - על הש"ס**. שיחות מוסר **מח לב - מתאר את חייו**.

לרבי חיים שמואלביץ היה קרוב משפחה זקן שהתגורר בבית אבות. האיש היה תלמיד חכם ור' חיים הקפיד לבקרו מפעם לפעם, ולשוחח עמו בדברי תורה ולעודד את רוחו. בין ביקור לביקור היה גם שולח לו מכתבים. באחד הימים ביקש מבן ביתו שישלח עבורו את המכתב. הלה נטל את המכתב ולהפתעתו, הבחין, שעל צידה השני של המעטפה רשם ר' חיים את שמו: "הרב ח. שמואלביץ".

הדבר עורר פליאה בעיניו. הוא ידע היטב, כי ר' חיים מקפיד שלא להתהדר בתארים כלשהם, הוא לא התאפק ושאלו לפשר רישומו החריג. "האיש תלמיד חכם וזקן, ובבית האבות בודאי שאינו זוכה לכבוד ולתשומת הלב הראויים לו. מי יודע? אולי יראה מישהו, שהוא מקבל מכתב מ'רב', ויקרו בשל כך".

בהושענא רבה, הגיע אדם לבקר את ר' חיים שמואלביץ. כשיצא, ביקש ר' חיים ממקורביו שיביאו לו את בגדיו. הללו נחרדו, שכן באותה עת החמיר מצבו ללא נשוא, וייסוריו הקשים גברו והלכו. המחשבה, שברצונו להתהלך על רגליו, עוררה חלחלה.

אולם ר' חיים עמד בתוקף על דרישתו, התלבש וביקש מיד שיזמינו עבורו מונית והורה להסיעו לכותל. בהגיעו, שלף מכיסו פתק עליו רשום היה שם של חולה, שבעדו נתבקש להתפלל. בשארית כוחותיו כילה את תפילתו ושב אל מיטת חוליו.

בשכבו על מיטת חוליו, ממנה לא קם, שמע ר' חיים שמואלביץ על תלמיד חכם ידוע, השוכב במחלקה האחרת וחיוו תלויים על בלימה. דרש

ר' חיים שיבואוהו אל החולה, מקורביו ניסו להניאו שכן כל תזוזה עלתה לו בייסורים נוראים. אך הצדיק לא ויתר והובל על כסא גלגלים אל חדרו של האיש. בהגיעו לשם נשא הוא תפילה רווית דמעות למראשותיו של החולה.

ביום סוער וגשום במיוחד, הגיע רבי חיים שמואלביץ לבר-מצווה! כשנשאל ע"י מאן דהו: "מדוע הטרחתם את עצמכם לבוא, במזג אוויר כה סוער?" השיב רבי חיים: "יש לי הכרת טובה לאבי הבן, הוא בא לשיחות שאני מוסר...". הלה הביע את תמיהתו: "מה המיוחד בכך? והרי בשיחות של הרב דחוס וצפוף ביותר! בקושי יש מקום עמידה?!" השיב רבי חיים: "אמת ונכון הדבר! אך אם הוא לא היה בא לשיחות, ולא מישהו אחר, למי הייתי מוסר שיחות? הרי הייתי נאלץ לבטל את השיעור ולא הייתי זוכה למסור את השיחות, על כן חייב אני לו את הכרת הטוב, ולכן הטרחת את עצמי להגיע במזג אוויר סוער".

באחד מהימים פנה ראש ישיבת מיר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל לבני ביתו בעת שסעד בארוחת צהרים, באומר 'שנינו באיוב' מי יתני כִּרְחֵי קָדָם (איוב ט"ב), אין לך ימים שהאדם שרוי בטובה יותר מאותן ימים, שהאדם שרוי במעי אמו, אוכל ממה שאמו אוכלת שותה ממה שאמו שותה ומלמדין אותו התורה כולה, כך אמרו חז"ל".

"לי לוקחת ארוחה שלוש דקות, עובר במעי אמו אף לזאת אינו צריך, הוא לומד תורה בלי כל הפסקה כל העת, ועל זה אמר איוב: 'מי יתני כירחי קדם', הכוונה שבאותם חודשים בהם שורה העובר במעי אמו יכול הוא לעסוק בתורה כל העת ללא הפרעה כלל אף לדבר מאכל קיומיו!". כך רבינו ניצל כל רגע ורגע ללימוד התורה.

וכן בני הבית מספרים שביליל שבת אחר התפילה היה לו לראש הישיבה חברותא קבוע ללימוד מעמיק, למשך פרק הזמן עד שהיו באים כל בני הבית ומתכנסים לאכול את סעודת השבת, ורק כשכולם הסבו סביב השולחן היה ניגש לשולחן השבת.

לשערי ירושלים הגיע תלמיד חכם מופלג מבעלי המוסר, אשר איש לא ידע את גודלו. תקופה ארוכה הקפיד רבי חיים שמואלביץ להיות נוכח בשעה שהאיש דרש ברבים. למרות שמפאת כובד שמיעתו לא שמע דבר מן הנאמר, היה יושב מתחילת השיחה ועד סופה ומשים עצמו כמקשיב.

מובן, כי נוכחותו בשיחות הסבה שימת לב ציבורית למעלותיו של האיש. באחד הימים בא בן משפחתו לקרוא לו, כדרכו, לשיחה. ר' חיים הניד בראשו: "שמעתי שיש לו עתה כהונה חשובה בעיר. מעתה אין לו יותר צורך בי".

בעל הבית שבביתו התגורר רבי חיים שמואלביץ בשנחאי, היה יהודי פשוט. למרות שידוע היה רבי חיים כאדם שקשה לגרור אותו לשיחת חולין, היה מעביר עם האיש שיחות ארוכות וריקות תוכן. הדבר עורר רוגז ופליאה כאחד - רוגז על האיש המעז לבטל את ראש הישיבה בהבליו, ותמיהה על רבי חיים המרשה לעצמו לבטל מתלמודו כדי לשוחח שיחות חסרות שחר עם יהודי נטול כל לחלוחית של תורה. כשנשאל על הנהגתו החריגה, לא הבין את השאלה: "מה פירוש? האיש פתח בפני את ביתו, ומה עם הכרת הטוב?". בערוב ימיו, כשעלה האיש ארצה והתגורר בעיר מרוחקת, טרח רבי חיים לבקרו מספר פעמים.

הגאון רבי חיים שמואלביץ, ראש ישיבת מיר, מסר לתלמידי ואברכי הישיבה "חבורה" מדי שבוע. בימי החנוכה, באמצע ה"חבורה" נכנסה הרבנית עם קערה מלאה בסופגניות והניחה אותה על השולחן. עצר ר' חיים באמצע ההתלהבות, בתוך הקצות והנתיבות, ונטל לעצמו סופגניה. דרש ר' חיים מהשומעים שכל אחד יטול לעצמו סופגניה. לאחר שאכלו שאל אותם: "האם הסופגניות טעימות לכם?" השיבו השומעים: "כן, כן".

פנה ר' חיים וקרא בקול גדול לעבר המטבח: "הרבנית מרים, הסופגניות מאד טעימות, וכולם אומרים שהן מאד טובות!" ואז סובב את פניו לעבר הלומדים ואמר בשקט: "הכרת הטוב! אנחנו חייבים בהכרת הטוב!". והדברים נפלאים, ר' חיים המתמיד העצום עוצר באמצע הלימוד... המעשה היה בירושלים, מזמן הם כבר לא זוג צעיר ושנים רבות הם חיו יחדיו, ועדיין חיוב הכרת הטוב נמצא גם בדברים הקטנים, כדבריו...

אחד מתלמידיו הסיע אותו למסיבת "שבע ברכות". כשהגיעו למקום, ביקשו ר' חיים שיתלווה אליו, אולם הבחור השיב כי עליו לסדר עניין שיארך כמחצית השעה. "אני ממתין לך", הפטיר ר' חיים. "לא אטול את ידי עד שובך". הבחור החליט להישאר לסעודה. בסעודה דאג ר' חיים בראש ובראשונה שתינתן לבחור מנה יפה, וכל העת השגיח כדי לוודא שאכן הוא אוכל לשובע.

מסופר על ר' חיים שהיה רגיל ללכת לקבר רחל אמנו ע"ה. ופעם באמצע תפילותיו שמע אישה שמתפללת מקירות ליבה בדמעות שלישי ואמרה: "רחל אמנו, לי אין ילדים, ומי כמוך יודעת כמה קשה הדבר הזה שהרי גם את חשת בזאת, אני מבקשת ממך שתלכי לפני בורא עולם ותבקשי שיפקוד אותי בילדים". כששמע הרב את דברי האישה שיוצאים מן הלב, אמר: "תאמרו לאשה הזאת שאין לי ספק שתפילותיה התקבלו, ואני מבקש להיות סנדק לשנה הבאה", וכך היה.

עוד סיפרו תלמידיו של הרב, שכשהתפלל על קברה של רחל אמנו ע"ה כך אמר: "אמא רחל, הקב"ה אומר לך 'מנעי קולך מִכִּי וְעֵינַי מִדְּמְעָה (ירמיהו לא, טו)', אבל אני בנך חיים אומר לך: אל תמנעי קולך מבכי, ואל תפסיקי לבכות ולהתפלל, עד אשר הקב"ה יגאלנו ויקים שכינתא מעפרה.

האדמו"ר הרב אברהם ברנדווין מסטרטין זצ"ל- נולד בשנת ה'תקס"ה (1804) כבן בכור. מימי טל ילדותו נראו בו סימני קדושה וטהרה. אביו הקדוש התבטא אודותיו, כי "אילו לא באתי לעולם אלא בשביל אברהמינו בני - דיני". בשנת ה'תר"ד (1844) לאחר פטירת אביו, ביקשו למנותו תחת אביו. אולם בגודל ענותנותו ובשפלות רוחו, לא החשיב את עצמו ראוי לשבת על כסא אביו. בסיכומו של עניין הוסמך רבינו למלא את מקומו, על ידי האדמו"ר ר' ישראל פרידמן מרוז'ין.

במשך כ-21 שנים הנהיג את עדתו, כאשר אלפי חסידים הסתופפו בצילו. שמו היה נערץ בעיני צדיקי הדור, שהתייחסו אליו כקדוש ונורא, איש אלוקים, עמוד צלותהון דישראל. בעל רוח-הקודש. רבים פנו אליו ונושעו. האדמו"ר ר' חיים הברשטאם מצאנז אמר שהבטה בצורתו של רבינו מסוגלת ליראת שמיים. בקי מאוד בסגולות ורפואות. כל עיקר עבודתו הייתה רק להשלים נפש זולתו, ולקרב אותו תחת כנפי השכינה. בעל אהבת ישראל מופלאה. חיפש לימוד זכות על כל בן ישראל.

היה מתפלל במסירות נפש ודבקות גדולה. בעת עמדו בתחינה לפני שומע תפילה ית"ש היה מרעיש עולמות, ושאגת קולו נשמעה למרחקים. סיגף עצמו. הקפיד על טהרתו עד שהשו"ב היה צריך לטבול במקווה לפני השחיטה. כל ימיו היה משתוקק ומצפה לביאת משיח בן דוד וגאולת ישראל מגלות המר הזה, פעם אמר, שהוא כבר תיקן חלק המשיח השייך לשורש נשמתו, ועומד הכן לקבל פני משיח. נפטר במוצאי שבת קודש פרשת מקץ, ג' טבת ה'תרכ"ה (1864). חי כ-60 שנים. ציונו בסטרטין. חתנו, ר' אורי לאנגר מראהטין מילא את מקומו.

אביו: האדמו"ר ר' יהודה צבי מסטרטין. **אימו:** בת ר' אלעזר מראזלא (נצר למשפחת כהנא שיחוסם למעלה בקודש עד עלי הכהן). **מרבתינו:** האדמו"ר ר' אורי קלוגהויפט ('השרף מקטרליק'). **אחיו:** ר' שמואל זיינוויל, ר' אליעזר מאזיפולי ור' חיים (נפטר בצעירותו). **מתלמידינו:** ר' שלום מרדכי הכהן שבדרון (המהרש"ם מברז'אן), ר' יחיאל מיכל היבנר (אבד"ק ניזנב), ר' אורי הכהן מסאמבור. **חתנינו:** ר' אורי לאנגר מראהטין, ר' ישכר בעריש אייכנשטיין מדאלינא ר' אהרן לנדא- ברנדווין מפלשטין ור' פנחס ברנדווין מברז'אן.

בעיר אחת במדינת רוסיה, גר אברך אחד מופלג בתורה ויראת שמיים, אשר בימי בחרותו הלך שמו לפניו ככלי מחזיק ברכה, עד שבא בקשרי השידוכין עם בת גביר אחד, אשר הכניסו לביתו וסיפק לו את כל צרכיו, וישב באהלה של תורה. ברבות השנים פתח לו חותנו בית חנות, וזרחה עליו שמש ההצלחה. שנים חלפו ועברו, וכבר עמדו הזוג כעשר שנים לאחר נישואיהם, ועדיין לא נפקדו בזרע של קיימא, והחל לדרוש ברופאים, והם יעצו לו לנסוע לרופא מומחה בעיר למברג שבגליציה.

הגיע האברך ללמברג ונכנס אצל רופא מומחה אשר ייעץ לו להתרחץ במעיינות הישועה שבעיר המרפא קרניץ, אבל דא עקא, שהיה אז בימות החורף, באמצע ימי חנוכה, ושערי המרחץ בקרניץ סגורים עד תחילת הקיץ (בחודש לועזי מאי). כששמע האברך את דברי הרופא, נפלה רוחו והיה אובד עצות, הרי אי אפשר לחכות חמישה חודשים, עד שיפתחו שערי קרניץ, ואיך יישא פנים בחזרו לביתו בלי שום תרופה, הרי בוודאי יצווה עליו חותנו לגרש את אשתו.

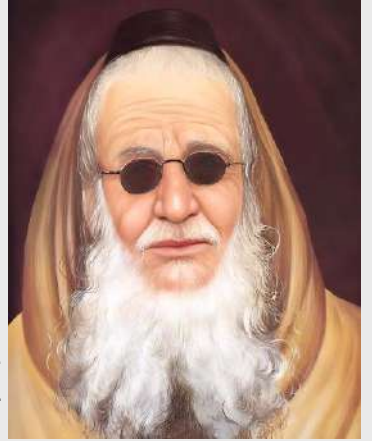
כך הסתובב ברחובות העיר למברג, ודאגתו בליבו: "מאיין יבא עֲזָרִי" (תהילים קכא, א). פתאום הגיע לאוזניו קול שירה זמרה, והלך אחרי הקול, עד שהגיע לקלויז של חסידי סטרטין, וראה לפניו חבורת חסידים היושבים בצוותא במסיבת חנוכה, ופוצחים בשירה. מגודל מרירות ליבו לא התיישב בין החסידים רק הסתובב בקלויז אנה ואנה.

ניגש אליו אחד מזקני החסידים ושאל: "למה נפלו פניך, הרי אנו עומדים בימי הלל ושמחה?" כך דיבר הזקן אל ליבו, עד שגילה האברך לפניו את כל מצוקת ליבו הכואב. אמר לו החסיד הזקן: "אל תדאג דאגת מחר, תבוא איתנו ביחד להסתופף בצל רבינו הק' ר' אברהם בשבת קודש, ושמה בוודאי תיפקד בדבר ישועה ורחמים". האברך עשה כעצת החסידים, ונסע לסטרטין לשבת חנוכה, במוצאי שבת נכנס לקודש פנימה, ושפך לפני רבינו את צרת נפשו, שהרופא המומחה מלמברג יעץ לו לנסוע לקרניץ, ואין פותחים שערי העיר עד חודש מאי. כשמוע רבינו את דבריו, אמר לו: "הלא כבר אמרו חז"ל (שבת כ"א: א) 'מאי - חנוכה' תיסע לביתך ותיושע בזרע של קיימא".

כששמע האברך את דברי רבינו שנאמרו בלהט קודש, הרגיש בקרבו, שנהפך פתאום לאיש אחר, ומכיוון שהיה מוצאו ממדינת רוסיה, ורבים מהצדיקים בסביבתו, היה דרכם לבקש סכום כסף קצוב לפדיון נפש, בכדי לפעול ישועה, לכן שאל: "יקבע נא רבינו סכום כסף". אך שונה היה המנהג בסטרטין, ויען לו רבינו: "תן כפי מה שאתה רוצה". אך האברך התעקש בדבר, שרבינו יקבע לו סכום כסף. אז עצם רבינו את עיניו למשך כמה רגעים, ויאמר לו: "תקבל עליך, שאם רעיינתך תלד בן זכר, תצום כל ימי חיך ביום הולדתו משך מעת לעת שלם". האברך נסע בחזרה לביתו מלא התחזקות, ומדברי רבינו לא נפל מאומה ארצה, והוא נפקד בבן זכר, שנולד ביום הכיפורים.

נודע בזהירותו המופלגת בענייני טהרה. דרכו בקודש הייתה להטביל את כל כליו, גם לרבות הסדינים וכן המצעים שהיה מציעם במיטתו. מעולם לא בא אל פיו בשר שנשחט על ידי שוחט שלא טבל קודם השחיטה, ובגודל קדושתו היה מרגיש כשהביאו לו בשר, אם השוחט היה זהיר בטבילה. קדושתו עברה כל גבול, עד שלא השתמש בשום דבר טרם הטבילו במקווה טהרה, לרבות המקטרת שלו.

לימים, כשהיה מוטל על ערש דווי, עד שאשתקיל מילוליה, ולא היה בכוחו להוציא הגה מפיו, הציעה הרבנית את הסדין על מיטתו, סדין שלא הוטבל מתחילה, והנה הבחינו המקורבים שהרבי ממאן לשכב, ומרמז משהו בידיו. לא ידע אף אחד מה כוונתו, עד שלבסוף נזכרה הרבנית מה שעשתה והחליפה לסדין 'כשר', והרבי שכב במנוחה על מיטתו.

המקובל רבי דוד בן ברוך הכהן אָזוג זצ"ל המכונה ה'כהן הגדול': שם המשפחה אָזוג הנו ר"ת אלמנה זונה וחללה גרושה, דהיינו כהן טהור. כשנולד ר' דוד, הבחין אביו הקדוש שחתום על מצחו של בנו שם ש-ד-י, וגזר על בני המשפחה שלעולם לא יציאו מהבית את בנו בלא כיסוי ראש ומצחו עד העיניים, ומי שמביט במצחו מיד נעשה סומא רח"ל. ומסיבה זו עזבה המשפחה את הרי האטלס. כשגדל נודע כצדיק קדוש ומפורסם. רבים מאנשי המקום שאלו את עצתו ופנו לבקש עזרה ולהתברך מפיו, הוא נהג לברך את הכל בברכותיו אשר לא חזרו ריקם מבחינת צדיק גוזר והקב"ה מקיים. מלומד בניסים. סיפורים רבים על מעשה ניסים נקשרו אל הצדיק. הרב התפרסם גם במידת החסד, מעולם לא השהה פרוטה ללון בביתו כי היה מחלק הכל לעניים. תיקן תקנות רבות בדרום מרוקו ורבים השיב מעוון. גם לאחר פטירתו שמו השפיע על כל הסביבה. נפטר ב-ג' בטבת ה'תקמ"ד (1784). וגם בימנו אנו, יום ההילולה נערך ברוב עם מדי שנה ביום פטירת הצדיק ומשתרע על פני שלושה ימים. ציונו בתינזרת (אג'ז נבאהמו- מדרום למרכאש).

אביו: ר' ברוך. **ילדיו:** ר' בנימין. ר' ברוך. **אשתו:** אחותו של הרה"ק ר' כליפא מלכא. **מספריו:** ילדוד ברוך- דרושים על התורה.

בפריז היה גוי בעל מפעל גדול ולו בן ובת, בתו נישאה ואילו הבן נשאר ערירי בשל העובדה כי הנו חולה נפש. לימים נפטר האב וניהול המפעל נשאר בידי חתנו (בעלה של בתו). יום אחד ראה אחד העובדים את בעלת המפעל, כשהיא מזילה דמעות ובוכה. ניגש העובד לבעלת המפעל ושאלה: "גברתי, מדוע את בוכה?". ענתה לו: "אחי המסכן חולה נפש, כמה כסף יש לו, והוא לא נהנה. איני יכולה לסבול עוד את המצב הזה, שבו הוא קורע ושובר כל מה שיש בבית, ובנוסף לשאר הצרות הוא גם מרביץ לנו".

אמר לה העובד: "אני מוצאי ממרוקו, מעירו של הצדיק ר' דוד בן-ברוך. לכי לשם עם אחיך והוא יחזור בריא לצרפת". הלכה האשה ודיברה עם בעלה והוא קרא לעובד היהודי, שלמעלה מעשר שנים לא ביקר בעיר הולדתו שבמרוקו, אמר לו: "בוא הנה. כך וכך סיפרת לאשתי?" - "כן". שאל אותו: "אתה יכול לנסוע איתנו לשם? כי אנו לא יודעים היכן מקום קבורת הצדיק? ואני אשא בכל הוצאות הנסיעה כולל פיצוי בגין משכורת בעת היעדרותך מהעבודה". העובד היהודי הביע את הסכמתו להצטרף לנסיעה למרוקו, ולאחר שסיימו את כל ההכנות לנסיעה התארגנו ויצאו לשדה התעופה.

בהגיע זמן העלייה למטוס נעלם להם לפתע הבן המשוגע וכל מאמציהם למוצאו עלו בתוהו. היהודי בראותו, כי הבן המשוגע לא בנמצא והטיסה אמורה לצאת לדרכה בעוד עשר דקות החל למלמל בקולו: "בעזרת ה' יתברך ובעזרת רבי דוד בן-ברוך אינני יודע איפה החולה. אנא עזרו לנו למצוא אותו". בעודו ממלמל את בקשתו, לפתע הבן נמצא מתחת למטוס, והוא ומלוויו עלו למטוס בטיסה שאמורה להביאם לעיר קזבלנקה.

בעיר הם שכרו רכב שהסיע אותם לתינזרת ולאחר מכן לקברו של רבינו. כשהגיעו לקבר הצדיק היהודי שהגיע מפריז יחד עם הממונה על האתר לקחו את הבן קשרו והניחו אותו ליד הקבר והתחילו קוראים בקול: 'רבי דוד בן-ברוך'. לפתע נשמע קולו של הבן המשוגע: "מדוע קשרתם אותי?". ענו לו: "היות שאתה חולה במחלת הנפש ממנה אתה סובל, נאלצנו לקשור אותך". בתגובה ענה להם: "אני לא חולה נפש, אני אדם בריא!", וקרא בעצמו: "רבי דוד בן-ברוך". קרעו את החבלים, שהיו כרוכים על גופו ואמר להם: "אני עתה אדם בריא".

היות והגויים לא מודעים לכללי התנהגות במקרה של נס ואינם מודעים לעוצמת ההודאה לה' ולצדיק והצורך בקיום סעודת הודיה, לכן הגוי שאל את היהודים: "מה עלינו לעשות? אנחנו מצרפת". ענו לו: "יש לערוך סעודה ולחלק אותה בין עניי העיר". שאל אותם: "כמה עניים יש בעיר?". ענו לו: "יש במקום כחמישים משפחות עניות". אמר להם: "חשבו מה עלות 5 ק"ג בשר חמש ק"ג סולת וחמש סוכר לכל אחד, ואני אשלם את כל ההוצאה". עשו את החשבון והגוי העביר את הסכום, לאחר מכן שבו לפריז, הוא ומלוויו האחות, הגיס והעובד היהודי. כשחזרו לפריז, הגיס שילם ליהודי את כל שכרו וכן חודשיים של חופשה ממקום עבודתו. שמחתו של היהודי הייתה גדולה, כי לצד הפיצוי לו זכה, בעיקר הוא שמח על הזכות שנפלה לידי, לשוב לעיר מגוריו ולעלות לקבר הצדיק, לאחר היעדרות ארוכה בת שמונה עשרה שנים! הזכות הגדולה להאדיר שם שמיים באמצעות הצדיק רבי דוד בן ברוך הכהן אָזוג.

עוד סיפור מופלא המובא בהקדמה לספרו "ילדוד ברוך" כי פעם אחת הוועד הממונה על קבר הצדיק ר' דוד אלשאק זצ"ל המכונה מולאיירי, נסעו בדרכם חזרה לבראכיש ברכב פרטי. אנשי הכפרים נתנו להם מספר חביות מלאות בין שרף. והנה מלשין אחד רץ וסיפר לשוטרים בשער העיר מראכיש, שהנה באים יהודים ובתא המטען כמה חביות מלאות בין שרף. כאשר הם קרבו לשער העיר-השוטרים עטו עליהם כמוצא שלל רב. הנהג בראותו זאת, אחזתו רעדה והתחיל לנדוד: "יא ר' דוד בן ברוך. אם תציל אותנו מאלה-אני נודר עשרה פרנק לקופתך". השוטרים הפכו בחביות חזור והפוך ואמרו לנוסעים: "ה' עימכם. זה עתה נמכרתם ע"י מלשין. אך שווא דיבר המלשין והוא ולא נמצא בכלים שום דבר אסור. סעו לשלום!".

הם עדיין משתוממים מהמראה הזה, וביני לביני נכנסו לרובע של היהודים ומצאו את ר' פינחס הכהן, נכדו של ר' דוד ניצב לקראתם, ואומר להם: "איפה העשרה פרנק?". והם בבהלה אחזתם ויאמרו לו: "מאין כבודו יודע מעניין זה?". אמר להם: "זה עתה בתפילת מנחה שמתי את כפי על עיניי, ומור זקני נגלה אלי ואמר לי: לך, קח נדר מפלוני אלמוני, שזה עתה הצלתי". ויהי לנס גלוי ועצום.

הסיבה שהמשפחה הוצרכה לעזוב את הרי האטלס נעוצה בסיפור מבהיל שהתרחש בצעירותו. פעם יצא דוד הקטן לשחק עם בני גילו, ובן השר גם הוא שיחק עם הילדים. לפתע בן השר זרק אבן אל ר' דוד. **רבינו הסיר מיד את הכיסוי מעל מצחו ו הביט בבן השר הערבי והלה התעורר במקום.** מיד לקחו אותו לאביו. שאל השר האם משהו נגע בו וכולם אמרו: "לא נגע בו אף אחד". השר החל לחקור את הבן על מה שהתרחש עימו, ובן השר סיפר לאביו כי זרק אבן על בן הרב.

השר שלח שוטר בשם 'למכזני' להביא את הילד ואת אביו. כשהגיע השוטר לילד, הבין שבא לקחתו. **מיד גילה את מצחו לעברו וגם השוטר התעורר.** כאשר שמע זאת השר, הבין את חומרת העניין ואז הגיע בעצמו לבית הרב וביקש מחילה על מה שקרה. הרב מחל לו ולבנו וגם ר' דוד הסכים לדברי אביו. השר הציע לרב שיבחר לו מקום מגורים אחר והוא ידאג לבנות ישיבה חדשה ומקום מגורים וכל ההוצאות שלו ומשפחתו ישולמו מדי חודש בחודשו מקופת השר. הרב בחר לגור בכפר תינזרת ואכן קיים השר את הבטחתו ועזר להם בכל הדרוש. ר' ברוך נפטר בכפר זה ובנו ר' דוד המשיך אחרי אביו.

מסופר כי בעיר העתיקה בירושלים בקרבת הר הבית שכנה לה ישיבה שבה ישבו ולמדו מאות תלמידי חכמים, באחד מימי הלימודים בבית המדרש נתקלו בקושיא בסוגיה בגמרא במסכת בבא-מציעא ומכל יושבי בית המדרש לא נמצא מי שיכל לתרץ את הקושיא, לראש הישיבה ניגש תלמיד בשם ר' שלמה חמיאש יליד העיר מראכש שבמרוקו, שנכח באותה שעה בבית המדרש, ואמר לו:

"אני מכיר אדם אחד שרק הוא יכול לתרץ את הקושיא" - "ומי זה?" שאל ראש הישיבה. התלמיד ענה: "רבי דוד בן-ברוך מתינזרת". הרב שאל: "זה מקום קרוב?", ענה לו: "מרחק מהלך של שנה למרוקו". הם שכרו למשימה גוי בשם מוחמד מהעיר העתיקה. הגוי נשכר לשנה, זמן הליכה מירושלים למרוקו ולירושלים. שישה חודשי הלך ושישה חודשים חזרו. למחרת הגוי יצא לדרוכו למרוקו דרך מצרים, כשבאמתחתו מעטפה ובתוכה האיגרת שנשלחה לרבינו. כעבור שישה חודשים מוחמד הגיע לתארוזאנת וחיפש היכן גר הרב. כל מי ששאל אמר לו: "לך הלאה". לבסוף הגיע לרחוב שבו היה פרדס גדול, בו שכן בית הרב, הוא הבחין באדם הלבוש בגד אדום ומעדר על כתפו. מוחמד ניגש לאיש עם המעדר ושאלו: "היכן בית הרב דוד בן-ברוך?", הרב שאל מהיכן הוא בא כדי לחפש את הרב, הגוי ענה שהוא בא מרחוק ונשלח ע"י בית מדרש מירושלים ובידו מכתב שהביא, הרב אמר לו: "תן לי את המכתב", השליח ענה: "את המכתב אמסור לידי הרב בלבד!" - "אני הרב". לקח את המכתב מידי הגוי, ובדרכו לביתו, הרב קרא את המכתב. בהגיעו לביתו הרב ניגש לשולחן כתב את פסק דינו. נתן ביד הגוי את המכתב וכיכר לחם במשקל ק"ג אחד ואמר לו: "אל תפחד, קום". השליח שם את כיכר הלחם בסל ויצא לדרוכו, **באותו רגע מצא השליח את עצמו בביהמ"ד בירושלים** כשאינו מאמין למראה עיניו כשבדיו הסל עם כיכר הלחם שנתן לו הרב. יושבי ביהמ"ד בראותם את הגוי שאלו אותו: "עדיין לא נסעת? מדוע לא נסעת?". ענה להם הגוי: "אתם לא חכמים, יש יותר חכם מכם, בואו וראו כיכר הלחם שנתן לי הרב מביתו". לקחו את המכתב - תשובת הרב, קראו את פסק דינו שהביא השליח אשר מצא ביעיניהם וכן חילקו בניהם את כיכר הלחם שהגיע מבית הרב ע"י הגוי.

יפר נכדו ר' פנחס שהתארח אצל ר' דוד בהיותו בכפר איית חכים הסמוך למאכיש, הגיש לו הרב לחם וחמאת בקר. ר' פנחס אמר: "איני אוכל חמאת גויים". השיב לו מור זקנו: "**חלילה, בכפרינו כולם אוכלים רק חמאת ישראל**". ושמח שמחה גדולה, שלא תמיד היה מצוי במראכיש חמאה של ישראל. ומן יום זה והלאה ר' דוד היה שולח לו כד חמאה. לא חלפו ימים רבים ובאו ימי בצורת והרעב שרר בכל. לפיכך הוחלט כי על המכס לפקח לבל יהיו איש להכניס לעיר שום סחורה ללא מיסוי. והנה בהגיעו למכס וראה את המוכסים, הבין מיד שהחמאה תוחרם והוא ייקנס וייתכן שאף יושם במעצר. והנה בעוד הם בודקים את מרכולתו, צעק בקול גדול: "**יא רבי דוד בן ברוך, זה שלך!**". המוכסים הופכים את הכד מכל צדדיו ואומרי לו: "**מה תעשה בכלי ריק? וכי חסרים בעירנו כדים? ואיך תיקח לבדך כד כזה גדול על שכמך?**". ותיכף הביא הממונה על המכס סבל שיסחב לר' פנחס את כדו עד לרובע היהודי. (מתוך ההקדמה על חייו בספרו "לדוד ברוך").

תודתנו נתונה לאבי פינקל (קרוב משפחה של הצדיק) ור' כפיר דדון שהביאו לידנו את הספר "לדוד ברוך"

אנו מבקשים ממי שיש לו תמונות טובות יותר של
הצדיקים או של הקברים או אם לא שמנו את תמונת
הצדיק או הקבר ויש לו תמונה שהוא צילם או שקיבל
ממישהו ששהוא צילם ונתן לו את זכויות יוצרים
להשתמש בה ולא הוריד אותה מאתר באינטרנט, אנא
שלחו למייל

PnineZadikim@gmail.com

למעוניינים לקבל את העלון ישירות למייל, יש לשלוח
בקשה **PnineZadikim@gmail.com**

כל החומר נלקח
מעלון 'פניני עין-חמד' משנים עברו
לקבלת עלון פניני עין-חמד,
יש לשלוח בקשה למייל:
PnineEH@gmail.com

העלון מוקדש לרפואה והצלחת רחל ברכה בת פדילה דליה הי"ו ובני-ביתה
רפואת יהודה אריה בן רחל ברכה- רפואת הנפש ורפואת הגוף
ולהצלחת כל עם ישראל ובתוכם יוסף ליאור בן דליה אפרת ומשפחתו
והצלחה בכל העניינים, נחת יהודי מכל יוצאי חלציו וכן בחינוך הילדים